

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL,
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán**
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Beltöldön: Hírközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lel. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

Kidőlt fölgyek

Rövid időn belül három hatalmas tölgy dőlt ki Izrael erdejében. Három kimagasló vezére a zsidóságnak, akik a sors különös véletlenje folytán egy városban éltek és a zsidóság nagy összességének, három egészen különböző irányt képviseltek kifelé és befelé egyaránt.

Sorrendben az első, aki itthagya híveinek sokaságát, akinek eszméi beállítottsága a híthű zsidóságnak, a kulturortodoxiának világszerte ismert és elismert vezérégyénisége Fuchs Benjámin zsl. oradeai főrabbi volt. Hirtelen kidőlt a hatalmas tölgy, amely szilárd pontot jelentett, világító tornyot, a kétségek és a bizonytalan jövő kétségei között vergődő vallásos ortodox kulturzsidóságnak.

Oradea városának zsidósága megszagatta ruháit és gyászolt. És vele sirt és vele gyászolt a világ ortodox zsidósága.

Alig telt egy néhány hónap és meghalt néhány nappal ezelőtt Hager Izrael zsl. chassidikus zsidóságnak mindenütt ismert nagysága. Nincsen a világnak talán egyetlen zsidó lakta helye sem, ahol ne gyászolták volna és ne gyászolnák még ma is, ennek a világrelációban is kiváló nagyságnak elhunytát. A zsidóság egyik más beállítottsága, értékes és őstelenyben gyökerező rétegének vezére volt Ő, aki szintén Oradeáról távozott el az öröklébe, itthagyván százezereket hívét, akik őt őszintén gyászolják.

És sorban a harmadik: most hétfőn hajnalban elhunyt dr Kecskeméti Lipót főrabbi zsl. az oradeai occident (neológ) zsidóságnak világszerte ismert és nagy tekintélynek örvendő nagysága. Ő képviselte az ugynevezett haladó szellemű zsidóságot és kiváló tudományos működése, karakán világnézete és hitvallása különleges helyet, sőt magas mélyesztált biztosítanak számára az idők végtelenjéig, a kiváló zsidó vezérfiúk között.

Három rabbi, három különböző irányzat reprezentánsa, a zsidó világon belül.

És három reprezentáns, akik a zsidóságot kifelé a környező világ felé is másképpen képviselték. De mindháromban valami prófétai tűz lobogott, valami elhivatottság, valami megszállottság és ihlet, vateszi erő és földöntúli tűz emésztette, akik más és más uton, de mindháromban a zsidóság jobb jelenéért és boldogabb jövőjéért harcoltak, küzdöttek évtizedeken át.

Bűn terheli ezt a várost, vagy valami fátum szerű végzettség ül meg, amely elragadja azokat, akik a legnagyobb értéket jelentették ebben a nagy zsidó lakta empiriumban?

Három tölgy kidőlt és nem csak egy város, hanem országok zsidósága gyászolja az ortodox, a chassid és occident zsidóság három világvilágosságát és kortársi mértékkel mérten is, emberfölötti dimenziójú nagyságukat és történelmi jelentőségüket.

Az oradeai zsidóság harmadik nagy halottja

Dr Kecskeméti Lipót főrabbi halála

Hétfőn reggel 8 órakor hirtelen elhunyt az oradeai nyugati szertartású zsidóság főrabbi, aki 46 évig lelkipásztora volt községének és világhírnevet szerzett mint tudós, költő és mint a modern zsidóság egyik nagy-hirű vezére

Meghalt dr Kecskeméti Lipót, az oradeai occident hitközség lelkipásztora, főrabbi, irányítója, lelke és szelleme. A megboldogult főrabbi úgy ment el közülünk, ahogy az finom egyéniségének — még halálában is — örök jellemzője. Reggel nyole

(Foto Omnia)

óra volt, éppen íróasztalához akart ülni, hogy tovább dolgozzék annak a prófétának életén, amely eltöltötte valóját és gondolatvilágának motorikus ereje lett — amikor szívéhez kapott, amely abban a pillanatban meg is szűnt dobogni. Azok a kevesek, akik utolsó pillanatában körülötte állottak, azt mondják, hogy nem rémület és nem megdöbbenés ült ki arcán, hanem végtelen csodálkozás: mintha hangtalanul azt mondta volna — hát már menni kell?

Hát menni kellett Kecskeméti Lipót főrabbinak is? Hát nem adatott meg neki az, hogy az „árnyék évek”-ből csak egy-nél többet is kapott volna az Örökkévaló-

tól, akinek több mint négy évtizeden át, hű szolgálója volt?

Ki volt dr Kecskeméti Lipót? Szóvirágokat szedjünk csokorba? Hát tudnánk mi méltatásában Hozzá hasonló gyönyörű szövegeket összefűzni, ami méltó volna az ő költői egyéniségéhez és grandiózus tudásához? Nem-e az ő aranyzavai kellenének ahoz, hogy ország-világgal megértessük, milyen nagy az a veszteség, amely a zsidóságot érte a nagyszerű főrabbi elhunytával?

Ki volt dr Kecskeméti Lipót? Zsidók, akik a Dunamedencében élnek, tudták és értékelték mindég kiválóságát. Nagyszívu ember, aki páratlan bőkezűséggel ontotta azt a sok tudást és szépséget, amely lelkében felhalmozódott. Nem a merev dogmatikusság őrtálla és nem a szónak „ortodox” értelmében volt hirdetője. Mindenekfölött és mindenekelőtt: költő volt, aki a szavak színes prizmáján keresztül, valami transzcendentális értelmezést adott annak, amit mi — zsidóságnak nevezünk.

Ha lelkének zsidóságáért rezonáló, mindent megértő és széles mindenséget átfogó nagyszerűségét, a hétköznap emberei keilőleg megértették volna, akkor talán kialakult volna az a magasabb etikai szemzőg, amelynek hirdetője és megvalósítója volt. Ha minden zsidó annyira csupaszív lenne, mint Ő volt, ha a próféták lelkének és életüknek leglényegét annyira átértékelték volna mint Ő, akkor valóban kialakult volna egy „prófétai zsidóság”, amelyről több mint negyven esztendőn át fáradhatatlanul prédikált. Sajnos, még leghivebb hívei is csak a külsőséget látták meg és azt hitték, hogy a vallás szigorú kerítésének kifelé való szélesítése az, ami ennek az iránynak legjobban megfelel.

A meg nem értők, a Kecskeméti lelkének külsőségeiben megnyilvánuló értéklői azt hitték, hogy a megboldogult dr Kecskeméti Lipót főrabbi az asszimiláció hirdetője volt. Tagadhatatlan, hogy annak volt szószólója, de talán mégsem értették meg teljesen. Mert hiszen Ő nem a mimikri „beolvadást” hirdette, hanem valahogy

gy, hogy a „szív-nép” elég ha az egyistenhit propagálója, a nagy erkölcsi misszionárius életmódjese, elég ha szívével éli ki zsidóságát, ha nem is a dogmatikusság rajongója. Két évszázad választotta el például a chasszidikus felfogástól és fél évszázad az „ortodox” hitvallástól. Ő a modern kor hirdetője volt és nem von le egy jótányit sem nagyszerű értékéből és kiválóságából, ha azt látta élete utolsó éveiben, hogy a német asszimiláció mennyire csődöt mondott és az az irányzat, amely az „európaiságot” tüzte ki a zsidóság végecéljaként, mennyire megtorpant a gyűlölet hullámtörő gátjain, mennyire vérző fejjel kellett visszavonulni a beolvadás széles vizeiről abba a keskenynek látszó kis csermelyhez, amelyet 100 százalékos zsidóságnak nevezünk és amely egyedüli éltető eleme és örökidőkre fenntartója a zsidóság lényegének.

Dr Kecskeméti Lipót nem tévedett, ha mást hirdetett, csak félreismerték mindazt, amit mondott, mert csak a külsőségeket látták meg és nem azt, amit lelke irányított és parancsolt.

De ne gondoljuk egy pillanatig sem, hogy a zsidó reneszansz mozgalommal szemben ellenségesen állott volna szembe.

Ha a zsidó nemzetiség fogalmát tagadta is, ha a zsidó kisebbségi klauzula formáit nem is hirdette, Palesztina építését főleg az utóbbi években — aktíve támogatt

ta is. Látta, hogy a zsidó ifjúság útja nem az a széles kitért kényelmes út, amelyen a békeévtizedek zsidósága járt, hanem valami egészen új, amelyet a kor kényszerű követelménye rákparancsol.

Dr Kecskeméti Lipótnak épen úgy voltak rajongói, hívei százezerszámba, amint vannak a chasszidizmus hirdetőinek. Ezek és ezek esküdtek nevére, hitére, egyéniségére, amely talpig karakán, talpig becsületes, übermenschli értelemben magasabbrendű volt. A megboldogult főrabbi a zsidóság egy rétegének, egy értékes, alkotó és az emberiség szempontjából nagyszerű részének lelki pásztora, utmutatója és egyik legnagyobb-rűbb reprezentánsa volt.

A megboldogult költői egyénisége, rendkívüli tudása, páratlan emberi jósága és megértése: messzi az átlagon felüli emberek fölé emelte. Művei, a tudásnak, a kutató elmének és évtizedes tanulásnak átszírt filozófikus magasságokban szárnyaló dokumentumai. Sokan áldják emlékét, sokan örökre emlékeztetikbe vésik nagyszerű megnyilatkozásait.

Végtelen nagy veszteség érte a haladó szellemű zsidóságot, akik országhatárokon túl is mélységesen meggyásznak a sokat szenvedett, az élet sok megpróbáltatásain keresztülment ősz lelkipásztort.

Legyen emléke áldott!

ÉLETRAJZA

Dr Kecskeméti Lipót 1865. február 27-én született Kecskeméten. Iskolai tanulmányait Budapesten végezte és az ottani rabbiszemináriumban szerezte meg a rabbi oklevelet. Már egészen fiatal korában kitűnt kiváló tudásával és nagyszerű szónoki képességeivel. Amikor dr Kohut Sándort 1890-ben Newyorkba hívják, utódául dr Kecskeméti Lipótot szemelték ki. A fiatal főrabbi 1890. május 10-én mondotta el első beszédét az oradeai Cion-templomban és már ez az első beszéde szépségével, költői lendületével meghódította a híveket. A következő évben megnősült, Rosenberg aradi főrabbi leányát, Mártiát vette feleségül, amely házasságából két gyermek született. Margit leánya, aki a nemrég elhunyt dr Réti Ignácz felesége lett, gyermekágyi lázban hunyt el fiatalon. Leányát rajongásig szerette és évtizedeken át, naponta kora reggel meglátogatta sirját. Fia dr Kecskeméti Andor mint orvos, általános közbecsülésben áll az oradeai társadalom előtt.

1890-óta, tehát negyvenhat éven át megszakítás nélkül volt a nyugati szertartású hitközség lelki pásztora. Nevét, egyéniségét ismerték és szerették nemcsak hitközségének hívei, hanem az egész háború előtti Magyarország és ez a tisztelet és nagybecsülés csak fokozódott az évek folyamán. Nevéhez fűződik a nyugati szertartású hitközség fellendülése és számos intézmény létesítése. 1903-ban hitközsége átvette az Auspitz elemi iskolát, amely ma is viruló intézménye a hitközségnek. 1916-ban flu-árvaház létesült az ő kezdeményezésére, 1921-ben pedig a nagyszerű aggokháza. 1920-ban kezdeményezésére alakult meg a Zsidó Liceum, amely 1930-ban, negyvenéves főrabbi jubileumának emlékére, a „Dr Kecskeméti Lipót flu-liceum” nevet vette fel. Ugyancsak akkor hatalmas ünneplésben részesítették és akkor alakult az a bizottság, amely azután számos nagy művét sajtó alá rendezte és kiadta.

Hitszónoklatai költői remekek voltak és érdekes, hogy magyar nyelvezete oly tökéletes és metaforákban, szókapcsolásokban oly gazdag volt, hogy Ady Endre is gyakran hallgatta templomi beszédeit, mert mint mondotta, tanulni járt oda, hogyan kell magyarul beszélni. Számos költői hasonlata és szókapcsolása született meg az oradeai Cion-templom kupolája alatt.

HIVEIVEL VALÓ KAPCSOLATA ÉS TÁRSADALMI POZÍCIÓJA

A nyugati szertartású hitközség több mint ezernyi adófizető híve rajongásig szerette lelki pásztorát. Esküvőkön és temetéseken tartott beszédei boldogságot és vigaszt sugároztak és híveinek örömeiben és bánatában nem sablonosan osztozott, hanem kitért nagy szívének minden jóságát és belé zárta a szülőket, gyermekeket egyaránt. Generációk születését és halálát figyelte és ott állott mellettük mindenkoron. Páratlan volt az a szeretet, amellyel hívei körülvették. Sok ezernyi templomi beszédét nemcsak nyomtatott betűk, hanem a lelkek ezrei itták be és adott lelki táplálékot az élet utain sokszor szenvedő és tévelygő híveinek.

A társadalomban kivételesen előkelő pozíciót töltött be. Püspökök, hatóságok mindenkor szoros kapcsolatot tartottak fenn vele és végtelenül sokra büszkülték egyéniségét. A reformátusok püspökéhez, Sulyok Istvánhoz épen úgy meleg kapcsolatokat fűzték, mint a nemrég elhunyt Ciorogaru gör. keleti püspökhöz. De a róm. katolikus klérus is mindenkori a legnagyobb reverenciával tartotta fenn vele a baráti kapcsolatokat.

Külön sorokat igényel az a barátság, amely a megboldogult Fuchs Benjámint zel. főrabbihoz fűzte. Eltekintve rokoni kapcsolataiktól, barátilag szerették egymást és kölcsönösen nagybecsülték kiváló tulajdonságaikat.

Fuchs Benjámint főrabbinak elhunytá nagyon megrendítette a nemrég elhunyt lelki pásztorát, aminthogy nagyon meggyászolta gyermek és ifjúkori legjobb és legőszintébb barátjának dr Blau Lajos budapesti személnáriumi rektornak nemrég bekövetkezett halálát.

BETEGSÉGE

Dr Kecskeméti Lipót már évek óta betegeskedett. Szív-aszma kirozta és orvosai tudták, hogy egy hirtelen roham véget vehet bármikor életének. Gyakran kereste a szanatóriumokat, ahonnan mindég frissebben tért vissza, de a kór súlyossága nem enyhült. Néhány nappal ezelőtt még részt vett a Cion-templom istentiszteletein, beszédek is tartott, egy héttel halála előtt esküti szertartást is végzett a templom udvarán.

Az utolsó éjszakát nyugodtan töltötte, altató nélkül aludt. És reggel nyolc órakor egyetlen jajkiáltással kilehelte nemes lelkét.

A NEOLOG HITKÖZSÉG GYASZA

Június 8-án nemzetiünnep volt, az ünnepek zárva voltak és a kora reggeli órákban futótüzként terjedt el a városban, hogy meghalt a kiváló főpap. Déli 12 órakor már együtt ült rendkívüli gyászülésen a nyugati szertartású hitközség képviselőtestülete, ahol dr Konrád Béla hitközségi elnök kegyeletes szavakkal parentálta el az elhunytat. Dr Faragó Viktor titkár beszámolt a temetéssel kapcsolatos intézkedésekről.

A gyászülés tartama alatt jelent meg az orth. hitközség deputációja, hogy a hitközség nevében kifejezze részvétét és együttérzését. Silbermann József hitközségi alelnök vázolta azt a nagy megrendülést, amelyet a testvérhitközség főrabbiának halála alkalmából érez az oradeai orth. zsidóság. A deputációban résztvettek: Leitner Lázár a Szentegylet elnöke, Nussbaum Sámuel, Gellisz Gyula, Reich József, Neumann Lipót Klein Dávid, Zauderer Dániel, Schwartz Jakab és Gábel Sándor főjegyző.

DR KECSKEMÉTI LIPÓT ÉS A „NÉPUNK”

Az elhunyt főrabbi egyik lelkes híve volt lapunknak. Többbizben hangoztatta lapunk főszerkesztője előtt, hogy felbecsülhetetlen előtte az a zsidó hírszolgálat, mellyel lapunk tájékoztatja őt a világ zsidó eseményeiről és mindenkor egyik legkedvesebb olvasmánya szombatonként a „Népink”. Felejthetetlen az a szilárd elhatározású kiállítás, amikor az orth. hitközség és lapunk közötti perben igazi nemes zsidó szívvel és önmegtagadással vállalta a kibékítést és amilyen gerincesen szállott sikra értünk, amikor gáncs érte lapunkat.

— Nem vagyok nemzeti zsidó — mondotta — de megértem magukat és a mai körülmények között értékelem azt a heroikus munkát, amelyet a világ zsidósága kifejt, hogy Palesztinát felépítse.

Itt említjük meg, hogy hosszú évek óta a Keren Hafiesszodnak rendes évi fizetője volt és a Keren Kajemetre is adakozott.

Érdekes és elgondolkoztató, hogy legutóbbi népszachi beszéde kimondottan cionbarát volt és ha nem vette teljesen revízió alá évtizedeken át vállalt álláspontját, de most már százpercentben megértette a zsidóság új célkitűzéseit. Ezt hangoztatta beszédeiben és amint utólag mondotta, ehbell álláspontjában csak megerősítette mind az, amit a „Népink”-ön keresztül hallott és értesült a világ eseményeiről.

Lapunk egy nagy és igaz barátját vesztett el benne.

TIZEZER EMBER VETT RÉSZT A TEMETÉSEN

Délután négy óra tájban már feketélt az Avram Iancu-uca környéke, ahol az occident hitközség gyönyörű kupolás temploma áll. A tűzoltóság kordont vont a templom köré és díszsisakos rendőrök állottak sorfalat. A templomba csak azok mehettek be, akik előzőleg a hitközség irodájában jegyeket kaptak.

A templom lámpái gyászfátyollal voltak bevonva és az almemoron fekete drapériák között feküdt az elhunyt főrabbi. A hitközség vezetősége feketében, cilinderekkel ült az emelvényen, míg a padokban a város zsidóságának színe-java foglalt helyett. Az első padosorokban foglaltak helyet a különböző egyházak képviselői, a város és megye notabiltásai. Egymásután érkeztek dr Jon Bancilla Bihormegye és Oradea város prefektusa, dr Bledca László polgármestert, Avram megyei alispán, dr Nestor József táblai főügyész, Athanasiu törvényszéki főelnök, Jonescu őrnagy, a térparancsnokság képviselőjében, tisztiküldöttség élén, dr Zigre Miklós v. miniszter, a róm. kath. egyház részéről Brösztel apátplebános, Imrik kanonok, Halász Gyula róm. kath. plébános, továbbá a gör. keleti és gör. kath. egyház képviselői.

(Folytatása a 12-ik oldalon.)

HETI GLOSSZÁK

Az első zsidózás Blum ellen

Blum-kormány bemutatkozott a kamarában. Szombat délután volt és míg a világ sok-sok zsidólakta helyén zsidók a templomokban imádkoztak, vagy a Perket tanulták, esetleg a „harmadik étkezést” fogyasztották, addig Párisban, a Fény Városában, a francia kamara miniszterelnöki székében egy zsidó, névszerint Leon Blum, elmondta az új kormány programját.

„Legfőbb célunk a közjó előmozdítása” mondotta Blum az új miniszterelnök és rögtön vázolta is, miképpen képzei el azokat a rögtöni intézkedéseket és törvényjavaslatokat, amelyek ezt a „legfőbb jót” előmozdítják. Negyvenórás munkahét, kollektív szerződések, nagyarányú közmunka, fegyvergyárak államosítása, a Banque de France szervezetének módosítása és a — demokrácia megvédése minden támadás ellen.

A hatvannégy éves miniszterelnök nyugodt, egyenletes hangon adta elő kormányprogramját, amelyet a kamara figyelmesen végighallgatott. Utána interpellációk következtek. És ekkor megtörtént az, amittől valószínűleg Blum is félt és félt a világ zsidósága.

Felállott Xavier Vallat jobboldali képviselő és interpellált és tiltakozott az ellen, hogy Cot képviselőt bevették a kormányba, mert ő volt az, aki szerint 1934 február

7-én „nem ontottak elég vért” a párisi utcákban. Azután támadja Páris volt rendőrfőnökét, Chiappet, majd rátér arra, hogy milyenek a miniszterelnököknek és számos kormánytagnak vallási viszonyai.

— Először történik meg — mondotta — hogy az ősi gall-latin Franciaországot zsidó kormányozza.

Leon Blum, aki sok vihart kiállott már életében és aki szembeszállt ezernyi vesztéssel, hogy eszméit diadalra juttassa, akit mindenki a legnyugodtabb és legmérésesebb államférfinak ismer, ezt nem bírta tovább hallgatni. Elvörösödve ugrott fel helyéről és ki akart rohanni az ülésteremből. Barátai tartották vissza és azok unszolására ült le újból helyére.

Herriot rendreutasította a képviselőt és kijelentette, hogy nem engedheti meg, hogy vallása miatt támadjanak bárkit is a francia képviselőházban. Fűlsiketítő zaj keletkezett, amelyet csak nehezen tudott lecsendesíteni az elnök. Utána még egyszer elmondotta Xavier Vallat képviselő, hogy „most történik először, hogy Franciaországot egy izraelita kormányozza.”

Óriási vihar tört ki ezután, a baloldal erőlyesen tiltakozott és Herriot, a kamara elnöke magából kikelve ordította a szónok felé, hogy a francia kamarában nincsenek sem zsidók, sem izraeliták, de katolikusok sem — csak franciák vannak.

Vallat ezután tovább folytatta a kormány zsidó tagjainak felsorolását, míg a baloldal csirkefogó gazembernek nevezte a szónokot. Herriot jegyzőkönyvi megróvásban részesítette a szónokot.

Ez történt Blum bemutatkozása alkalmából. Nem merész jóslat, ha azt mondjuk, hogy sokszor kell még hasonlókat túrníe Blumnak, csak azt szeretnénk tudni, ha véletlenül a jobboldal győz és Georg Man-

del került volna a francia kormány élére, vajjon melyik képviselő vágta volna oda, hogy zsidó?...

Tudtuk és éreztük ezt mi zsidók a világ minden részében, hogy a mai mérgezett atmoszférában nehéz zsidónak ily magas polcon ülni, még a megértő Franciaországban is. Ki tudja, Vallat képviselő milyen hitleri ügynök és ki tudja ki mozgatja bábként ezt a szónokot? Az kétségtelen, hogyha revolvergolyó repült volna Blum felé, nem ugrott volna fel, hogy elhagyja miniszterelnöki székét, de egy „zsidózás” kihozta békéltetéséből. Pedig számíthatott rá. De azok a híres „zsidó idegek” felmondták a szolgálatot, pedig bizonyára úgy fogadta meg Blum is, hogy csak mosolyogni fog, egy ilyen támadás esetén. Nem tudott mosolyogni, mert kétségbeejtő az, hogy mikor negyvenmillió kulturnemzetének javát és boldogulását akarja, akkor ellenérvként azt használják ellene, hogy a „nemes gall nemzet egy zsidó kormányozza”.

Az emberi bornírtóság korlátlan és úgy hisszük, hogy valami „földöntuli” nagyt kellene alkotnia Blumnak, hogy ezt a „fegyvert” ne használják ki ellene politikai ellenfelei.

Nem izzad a nyári hőségben

KATZ

Posztó áruház

Oradea, Strada Avram Iancu 1.

pehelykönnyű nyári szöveteiben

Buretfek, freskók, tropikalok ruhavásznak nagyon olcsón

ILIJA BRITAN:

BÁTORSÁG

Az alábbi novella az egyik legelterjedtebb németországi zsidó lapban jelent meg, hogy vigaszt nyújtson a kifosztott, porig alázott németországi zsidóknak...

Nyári estéken a berlini park sétányain sok szegény orosz menekült szokott ülni. Néha napján néhány szegényes, ritkán megnyugtató hírt közölnek egymással. Már belefáradtak a panaszkodásba, mégis mindig ismétlésbe bocsátkoznak.

„Hogy megy magának a sora?” kérdi egy őszhaju a társától, aki teljesen kopasz.

„Köszönöm, rosszul. De két hét múlva még rosszabb lesz a helyzetem”, felelte a kérdező.

„Igen, egészen reménytelen a dolgunk. Egyébként rosszabb már nem is lehet”, jegyzi meg az őszhaju.

„Bocsássanak meg uraim”, szólott a beszélgetésbe, ha ugyan annak lehet mondani, egy ismeretlen zsidó, aki egy bibliai pátriárka hosszú szakállát viselte és két szeméi ragyogtak a tüztől és elmésségtől. „Rosszabb már nem is lehet, de hát miért

legyen reménytelen? Önök, mint látom, nem hisznek Istenben s természetfölöttisége már nem jelent vigaszt Önök számára. Ezt megértem. De ha megengedik, elmondok Önöknek egy régi chaszid legendát, amelyet még gyermek koromban hallottam Kisinauban. Megengedik?” Miután nem kapott választ, ezt beleegyezésnek vette és így szólt! „Nos, jól van, tehát hallgassanak ide.

Élt egy kis községben egy jámbor, jó módú chaszid, akit Reb Meiernek hívtak. Egyszer meghallotta, hogy a szomszédos városban egy jó gyár kerül árverésre. Reb Meier megszámlálta pénzét, tizennyolcezer rubelt (tizennyolc — szerencseszám!), magával vitte könyvelőjét, aki nélkül ugye érezte magát, mint az olyan ember, akinek hiányzik a keze és kocsijával a városba hajtatott. Utközben besötétedett. Meghaltak egy fogadóban és reggel tovább folytatták utjukat, mert pont déli tizenkét órakor a helyszínen kellett lenniük. Amikor már közel voltak a városhoz, Reb Meier hirtelen elsápadt az ijedségtől: pénzzel telt erszénye eltűnt. Vagy elvesztette, vagy pedig a fogadóban hagyta. Tizennyolcezer rubel! Ekkora összeg kilencven évvel ezelőtt egész vagyont jelentett. A könyvelő, mint akinek már semmi dolga, vissza akart fordulni, de Reb Meier így szólt: „A házat meg akarom venni és nélküled semmi sem lesz az

üzletből”. Már féltizenkettőre járt az idő. Tovább utaztak. Egyszerre csak megállítják őket. Reb Meier barátja volt, aki megszólította őket, akit már régen nem láttak és akit dusszagdag embernek ismertek. Beszélgetésbe erednek. „Ne törje a fejét Reb Meier, itt van tizennyolcezer rubel, jó helye van Önnél”. Reb Meier az árveréshez siet, mindenáron meg akarja szerezni a gyárat. És szerencséje van. Egy hét múlva a gyárért kétszeres, háromszoros, sőt ötszörös árat ígérnek...

Reb Meierből gazdag ember lett. Adósságát természetesen megfizette. Három hónap elteltével könyvelőjével együtt abba a községbe utazik, ahol családja lakik, hogy magával vigye őket a városba és utközben a fogadó előtt mennek el. „Uram, szálljunk le és menjünk be, hátha még érintetlenül megtaláljuk a pénzt”, mondja a könyvelő. „Nem, inkább ne tegyük, nem szabad senkit sem zavarba hozni. Ha a vendéglős megőrizte a pénzemet és vissza akarja adni, megteheti azt saját jószántából is”, felelt Reb Meier. Eközben a fogadó gazdája az ablakon keresztül megpillantotta Reb Meiert. Nyomban hozzá szaladt és így kiáltott feléje: „Reb Meier, hiszen Ön nálam felejtette a pénzt, itt van”. Amidőn Reb Meier megkapta a pénzt, melyet később átadott a templomi előljárásnak, hogy ossza szét a szegények között, keservesen sirni kez-

A főkörmányzó a zsidó önmérsékletéről

Sir Artur Wauchope főkörmányzót sokat szidják zsidó körökben, úgy külföldön, mint Palesztinában. Most nem vitatjuk, megérdemli-e ezt a sok szemrehányást, vagy sem, az kétségtelen, hogy bizonyos szempontból erélytelen, de viszont a véres események kissé közelebb hozták a zsidóság célkitűzéseéhez. Hogy ez így van, arra bizonyosság az, ahogy a legfeszültebb napokban nyíltan demonstrált.

Az „Empire Day” ünnepségen vett részt a főkörmányzó, a tel-avivi mintavásár területén. Shertok kísérte az executive megbízásából. És a zsidó tömeg, a tel-avivi szorongatott zsidóság lelkesen ünnepelte a főkörmányzót. Miért ünnepelte vajjon? — merülhetett fel az angol körmányzó agyában a gondolat s valószínűleg ezt a csodálkozást észrevette Shertok is, mert rögtön felvilágosította az ünneplés miértjéről.

A kikötő engedélyezéséért, amiért a tengerjáró hajók már a mintavásár közvetlen közelében kiköthetnek. Ezért ünnepelték a zsidó tizezerek a főkörmányzót. És míg az országutakon portyázó arabok lövöldöztek, az arab kávéházak előtt nyugodtan pöfékelve szívják nargiléjukat a „békés” arabok, addig a zsidóság egy pillanatra sem szünetelt dolgozni és tovább építeni. Egy itemes, európai értelemben vett gazdasági bevékenység nem tűri, hogy akár egy pillanatra is megálljon a munka. Annak úgy kell egymásba forogni, mint a csavarmenetnek. Egy kihagyás — és összedőlhet az egész gigászi mű. Wauchope angol és hidegvérű. De ösztönösen jó kommersziális érzékkel bír, mint minden angol. A zsidó impulzív, tüzes, gyorselhatározású és gyorsan eszelő. És mi történt most egyszerre Palesztinába? Mi az, hogy ott épen olyan hidegen hidegvérűek, mint az angolok? Életükéről, vagyonukról, jövőjükéről van szó — és nem lövöldöznek vissza, nem ordítanak, nem lázonganak vérbosszútól lihogva — hanem várnak, dolgoznak tovább és építeneik folytatólagosan.

Ugy látszik ez a hidegvér még az angolokat is bámulatba ejtette. Aminthogy ejtette is, aminthogy nekünk magunknak is rendkívül kell imponáljon a zsidó önmérsékletnek ez a heroikus megnyilatkozása.

Ezért mondotta az „Empire Day”-en tartott beszédében a főkörmányzó, hogy a legnagyobb elismeréssel adózik az önfegyelmért és mérsékletéről, amelyet a palesztinai zsidóság körében tapasztalt. Viszont hangsúlyozta, hogy semmilyen sztrájk,

de nem merete megkérdezni, nehogy háborgassa, mert úgy gondolta, hogy biztosan van valami oka ennek a hirtelen sirva fakadásnak. Öt év telt el. A könyvelő önállósította magát és egy kis városkában egy kis üzletet nyitott. Egy péntek délután üzletzárásnál kimegy az utcára és egy szegény, rongyos öregembert pillant meg. „Istenem, Reb Meier! Hogy néz ki Ön? Hová lett a sok pénze?” „Mindem régen elveszett, egy kopekem sem maradt.” Reb Meier egykori könyvelőjének megesett a szíve: „Itt van öt rubel, vegyen magának fehéreneműt, menjen azután a fürdőbe és jöjjön el hozzánk vacsorára. Feleségem és gyermekeim örülni fognak...” „Az asztal meg volt terítve, az ételt már feltalálták, de Reb Meier még nem érkezett meg. A könyvelőt szorongó érzések fogták el. Talán baleset érte az öreg embert a fürdőben, vagy gutaütést kapott? A fürdőbe sietett. Egészen üres. Egyszerre csak hallja, hogy valaki énekel. Ugy rémlett neki, mintha a hang az utolsó kabinból jönne. A könyvelő oda siet és ott találja Reb Meiert. „Hallja Reb Meier, mi már várunk Önre, az étel már kihűlt és Ön itt ül és énekel? Öltözködjék és jöjjön

Egy ragyogó tavaszi nap...
egy kellemes gyalogút... de

ÉLŐBB

NIVEA

Ez tökéletesen megvédi a bőrt kellemes hűvösen, frissen tartja és felszívja a fölösleges izzadságot

NIVEA-CREME ... Lei 17.- - Lei 77.
NIVEA-OLAJ ... Lei 26.- - Lei 80.-

vagy nagyobb erőszak sem téríti el a kormányt azon akaratától, hogy mandatarus kötelezettségének eleget tegyen. Csodálja az energiát, ahogy tovább dolgoznak a zsidó százazrek Palesztinában.

Bevalljuk, hogy ami az angoloknak imponál, az még hatványozottabban kell imponáljon nekünk. Mert ne feledjük, hogy itt nem a „gyávaság” út tanyát, meg nem úgy ahogy meghunyászkodott a zsidó a cári csizma, vagy a barna bestialitás előtt, mert hiszen ott milliónyi fegyver és hatalmas erő állott szemben védtelenséggel. Itt azonban belső ereje, számbeli és anyagi túlsúlya fel-

jogosította volna arra, hogy a „szemet-zemért” fogalom alapján nekimenjen a támadóknak. De nem tette! Mert a zsidó okos, a zsidó a mérsékletnek és bölcs várakozásnak barátja. Nem a huj-huj meggondolatlan támadások híve, az első izgalom és sértés hevében nem bicskanyító temperamentum, hanem vár s ahogy a főkörmányzó mondotta és hangsúlyozta: — bölcsen és okosan vár. Tudja, hogy neki dolgozik az idő és viszont ő is dolgozik az időnek, az időnek, amely a mi fogalmaink szerint az örökkévalósággal egyenlő!

Benes köztársasági elnök Romániában

A június 8-iki bucuresti-i ünnepségek nagy fényvel és pompával lezajlottak. A nagy ünnepségek fényét emelte a csehszlovák demokratikus köztársaság elnökének, Eduard Benesnek jelenléte, valamint Pál jugoszláv régensherceg megjelenése.

A nagy Masaryk méltó utóda, a csehszlovák köztársaságnak tizenöt éven át volt külügyminisztere, az európai tekintélyű Benes átutazott Ardealon és többek között Satu-Maren, Oradeán, Clujon üdvözölték a hatóságok és tizezres tömegek. A szokásos díszszázad, cserkészek, iskolák növendékei és ami még az ilyen ünnepséggel velejár. Lengtek az állomások épületein a csehszlovák köztársaság zászlai, a román nemzeti színek mellett. Katonazenekar, díszcsokrok, üdvözlő beszédek.

Az oradeai állomásra péntek délután fél nyolc órakor gördült be Benes elnök kőlvonata. Két hatalmas Pacific mozdony, hatalmas cimerrrel, virágokkal díszítetten. Utána hét udvari szalonkocsi. A vonat megállott és a második kocsiból kiszállott mosolyogva, frissen Benes elnök. Ott álltam tíz lépéssnyire tőle. Hallottam, aminth Bihar prefectusa, Barcila dr üdvözölte, utána dr Bleda, Oradea polgármestere. Az elnök mosolygott és megköszönte a fogadtatást.

amely valóban díszes és grandiózus volt.

Az elnök mosolygott. Allandóan az a diplomatikus mosoly, amelyet tizenöt éves külügyminisztersége alatt Genfben és a diplomácia szalonjaiban oly kitünően elsajátított. Az elnök egyszerű sötét ruhában volt megjelenésén, egész magatartásán látszott, hogy nem a mesékben és elfogult leírásokból ismert feszes merevséggel viselkedett, ahogy azt egy laikus elképzeli. Mint a csehszlovák állam első embere, a legfelsőbb polcra került polgár viselkedett, aki érzi, hogy hallatlan felelősség nyugszik vállain. A mai zavaros és izgatott európai atmoszférában a fiatal köztársaság hajóját kell biztos vizekre vinnie, még ha körülötte a fasiszmusok és diktaturák nyugtalan hullámai csapkodják is határait. Benes személyéről szólunk és nem akarunk ezuttal politizálni, ami nem is tartozik miránk. Benes mosolyáról, amelyet az oradeai pályaudvaron tizenöt percen át figyeltünk. Sok mindent megért egy ilyen európai értelemben vett politikus mint Benes elnök, de azért úgy véljük, nem közömbös neki, amikor látja, hogy egy számára mégis idegen országban, tizezernyi tömeg üdvözlő és hurrázik neki. Benes mosolygott. Finoman, diplomatikusan.

Bevalljuk, azzal a céllal mentünk eide, hogyha újságírókat talán közelébe engednek, akkor egy-két szóval megkérdezzük véleményét a zsidóságról is. De még a nagy világlapok tudósítói sem kerülhettek közelébe az oradeai állomáson.

De minek is kérdezni, amikor tudjuk tisztán véleményét a zsidó kérdést illetőleg. Véleményét, amely nem csak szó, amely be a lényegét, még ha nem is oly kellemes. beleszokták csomagolni a felelős diplomaták és államférfiak, mint keserű lapdacsokat a gyógyszerészek. Benesnek nem kell staniolpapír. Tudjuk, hogy államának sokszázernyi zsidója teljes jogu polgára a köztársaságnak, ahol a napi élet gondoljával vannak elfoglalva, de a teljes jogrend csorbitatlan érzetében és tudatában, sőt — valóságában is.

Benes egyik kezén krém kesztyűvel, másik kezében fekete puhakalapját lengette, amikor némán kigördült vonatja az oradeai állomás indóházából. Sokáig integetett és úgy éreztük ott mi is, akiknek zsidóságunk oly közel van hozzánk, hogy ez a barátságos gesztus nekünk is szól. Románia milliónyi zsidóságának is, egy olyan államfőtől, akinek szívébe első és legfőbb: az Ember

L. Z.

velem.” „Hogy felöltözködjem, azt könnyebb mondani, mint megtenni. Hogy csináljam, mikor mindent elloptak tőlem, mindent, az új fehéreneműt és az ócskát, ruháimat és a cipőket. Teljesen meztelen vagyok...” „Ez nagy szerencsétlenség, Reb Meier, de hát akkor miért énekel?” „Hogy miért énekelek? Emlékszel, hogy amikor a tizennyolcezer rubel megkerült, hát sirva fakadtam. Nagyon jól tetted akkor, hogy nem kérdezted sirásom okát. Most azonban megmagyarázom neked. Sirnom kellett, mert minden vállalatom szerencsésen sikerült, mint talán egyetlen más embernek sem. Mindenem volt. És akkor annak tudatára ébredtem, hogy már nem mehet nekem jobban, csak rosszabbul. Mint látod, igazam volt. De most, amikor már semmin sincs, amikor már nem fordulhat rosszabbra a sorsom, dalolok. Most csak jobb következhetik.”

„Megértik Önök a legenda értelmét? Ha a leggyászosabbra fordult a sorsunk, ha már nem is mehet rosszabbul, azért még nem reménytelen a helyzet. Tehát ne veszítsék el bátorságukat. Csak bátorság!...”

TALLÓZÁS

NINCS ASSZIMILACIO!

Egy dán folyóiratban írja dr. W. Kaplun-Kogan az alábbi figyelemreméltó sorokat: „Skandinávia az a föld, ahol a zsidó lakosság száma elenyészően kicsiny, viszont a vegyes házasságok száma feltűnően magas. Az antiszemitizmusnak pedig semmi jelentősége nincs. Mégis a legújabb vizsgálódások megállapították, hogy még ezen a klasszikus földön sem tud a zsidóság úgy asszimilálódni, hogy teljesen elveszítse belső strukturáját és feltörő sajátosságait. Az asszimiláció csak a zsidó-hangsúlyt csökkenti, de nem képes feloldani a nép legegényibb karakterét.”

SOKOLOW AKTUALIS SZAVAI

A sajtó-émlékezések most elevenítik fel Nahum Sokolownak az 1929-es palesztinai zavargások során írt cikkeinek ma is aktuális sorait: „A jelen pillanatok igen komoly feladatok és nehézségek elé állítják a zsidóságot. Az egyetlen megoldás azonban a felmerült bajokban csak az lehet, ha úgy erőben, mint számban és jólétben emelkedni fogunk. Erőnk növeli számunk növekedése, a jólét pedig az erő és a bevándorlás fokozása révén köszönhető az országra. Ideges és túlzó nacionalizmus nem segíthet rajtunk, mert ez idegessé és túlzóvá teszi az arabokat is. Nekünk nem háborus hadseregre van szükségünk, hanem munkásokra és bevándorlókra, mert a munkás a gyárban és az ültetvényeken a legjobb katonája az országépítésnek.”

SZABADSÁG MINDEN NEMZETNEK

Az osztrák igazságügyminiszter mondta a napokban egyik sajtó nyilatkozatában a következőket: „Örültség ma bármely európai nemzet, vagy faj fölényéről és kiváltságos erényeiről beszélni. Minden nemzetnek vannak fény- és árnyoldalai, melyet a talaj, az éghajlat és a történelem határoz meg. Mindegyiknek vannak kiváltságai, amire büszke lehet, de mindegyiknek van épen elég oka arra is, hogy magába szálljon és kritikát mondjon önmaga felett. Minden nemzetnek joga kulturáját tetszése szerint megvalósítani és szabadságot követelni az élet megnyilvánulásának minden vonalán.” (A felemelő szavaknak csak az a szépséghibája, hogy nem vonatkozik az osztrák zsidóságra, melynek jogait éppen most nyirbálják különös alaposággal.)

EGY JEMENITA HANG!

A palesztinai „Dawar”-ban egy jemenita zsidó tollából cikk jelent meg, amely a zsidó vezetők figyelmét a béke helyreállításának fontosságára hívja fel: „Az arab sztrájk maga mellé szólítja az összes arab országok nemzeti erőit. Nem szabad tehát elfelejtenünk, hogy ezekben az országokban is élnek zsidók, akik teljesen ki vannak szolgáltatva az ellenséges érzelteknek. Legelemibb jogaink is hiányoznak. A béke, vagy a harc kérdése az itt élő zsidóság számára az élet kérdésével egyenlő! A palesztinai zsidóságnak ránk is gondolni kell.”

VALLÁS ÉS FELVILAGOSODÁS

Dr. M. Wiener tollából jelentek meg az alábbi fejtegetések a vallás és a felvilágosodás viszonyáról: „A vallástól való elszakadás nem a fokozódó természettudományos ismeretek terjedése és felvilágosodás következménye. A középkorban is voltak „modern” periodusok, ezek azonban a zsidó vallási érzelmeket illetőleg hatástalanok voltak. Az öntudat akkor megy veszendőbe, amikor a nép alól kivész a talaj és bizonytalanná válik léte. Ezért Palesztina a legalkalmasabb talaj a zsidó vallási élet felvirágoztatására. Ott olyan adottságok vannak, ahol a vallási közösség élete a legakadálytalanabban szökhetik virágba. Csak a természetes népi erőkhöz való visszatérés hozhatja meg a zsidó vallásos élet fejlődését is és vezethet vissza a XIX. század vallásos szellemének izmos fáijához.”

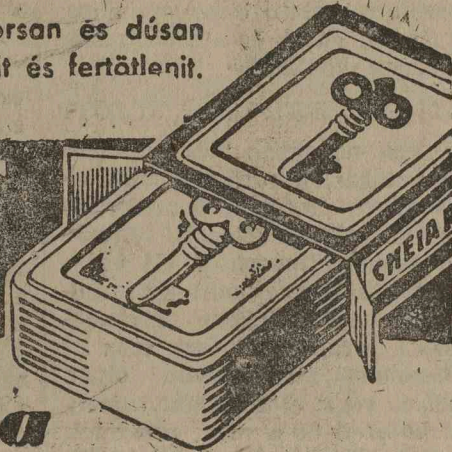

tisztaság, ezért mosakodj naponta többször a kellemesen illatosított „Schicht-Soap”

szappannal, amely gyorsan és dúsan habzik, alaposan tisztít és fertőtleníti.

**SCHICHT
SOAP**

**Az Ön
szappana**

Van e hegemoniája Angliának a Földközi tengeren?

Az amerikai „Foreign Affairs” című lapban Luigi Federzoni, az olasz szenátus elnöke cikket írt a Földközi tenger angol hegemoniájáról. Négy periódust állapít meg. Előbb más államok uralmának letörése, új hegemoniák létesülésének megakadályozása, egy saját gyarmati hatalom létesítése, egy koloniális nagyhatalmi állás fenntartása, amely a Földközi tengerre támaszkodik.

Federzoni szenátor leírja, hogy mennyire szüksége van az angoloknak Palesztinára. Az arab államokat felhasználta a maga céljaira. Ezekre szüksége van, mert az indiai út birtoka legfontosabb problémája az angoloknak. Legfőbb pont: Palesztina. Főleg azért mert Egyiptom birtoka nem olyan biztos mint eddig volt. *Ha a Szuézi csatornát zavartalanul akarja birtokolni Anglia, akkor ragaszkodni kell neki Haifa kikötőjéhez, mert az kitűnő flottabázis és a Mossuli olajforrások végállomása, amire rendkívül szüksége van az angol flottának. A Zsidó Nemzeti Otthon létesítése elsősorú fontosságú, mert védekezési eszköz az arab nacionalizmus tulkapása ellen. Transjordánia pufferalám, amelynek legfőbb célja, hogy Palesztinát elválassa az arab világ nagy tömegeitől.*

Anglia legjobb arabofil politikáját Irakban érte el „eredménnyel”, hogy Irak már formális függetlenségét is megszerezte.

Anglia létérdeke, hogy konszolidálja a Földközi tengeri helyzetét, amelyet sok oldalról fenyegetnek. Ennek dacára, Egyiptom birtoka igen fontos és Palesztina birtoka szintén eminens fontosságú. Bár Anglia politikája lassankint úgy irányítja az ügyeket,

hogy a független Egyiptom mellett is biztosítani tudja hegemoniáját.

Az olasz szenátor eszmemenetéből legérdekesebb, hogy állandóan visszatér Palesztina jelentőségére.

— Ünneplik az olasz zsinagógák az olasz császárságot. Róma. Egész Itáliában nagyarányú ünnepségek folytak le Abesszinia meghódításával kapcsolatos római császárság kikiáltása során. A zsinagógák is résztvettek az ünnepeken. A római nagy zsinagógában rendezett istentisztelet alkalmával a hadsereg és a kormány is képviseltette magát. Az ünnepi beszédet dr. Lattes főrabbi tartotta, aki egyben koszorút helyezett el a világháborubar elesett zsidó hősök emlékére.

— El akarták rabolni Jehudi Menuhim zsidó csodahegedűst. A világhíres Jehudi Menuhim zsidó csodahegedűs ellen röviddel ezelőtt rablási kísérletet követtek el. Egy amerikai gangsterbanda most ő rá vetette ki hálóját és megkísérelte, hogy fogságba ejtse. Jehudi Menuhimot atyja házából fantasztikus körülmények között akarták elrabolni, hogy aztán magas váltságdíjat követeljenek érte. A merényletet az utolsó pillanatban sikerült felfedni és megakadályozni. Jehudi Menuhimot atyja San-Franciskoba (Kalifornia) vitte, ahol igen szigorú őrizet alatt tartják.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Végig az épülő Palesztinán...

Uj ember a történelem szinpadán

— A „Népünk“ eredeti palesztinai riportja —

Oradea. — Az ardeali Mizrahi egyik kiváló vezetőférfia, Kesztenbaum Miksa, több hetes palesztinai tanulmányutjáról a napokban tért vissza Oradeára és lapunknak adott nyilatkozata rendkívül érdekes keresztmetszetet nyújt az épülő ország eszmei áramlatairól, az arab zavargások okairól és hatásairól. Kesztenbaum Miksa olyan kor járt ki Palesztinában, mikor a társadalmi ellentétes erők legélesebben feszültek egymásnak és így különösen alkalmas volt betekintést nyerni az országépítés strukturájába, mely válságok idején mutatja meg legjobban, hogy képes-e ellentállani a történelem viharainak. Nyilatkozatának azt a részét, amely főként az új ország, új típusait mutatja be, tekintettel arra, hogy a lapunkban közölt ismertető előadása elmarad, az alábbiakban adjuk és a többi részét sorozatosan fogjuk közölni.

UJ EMBERTIPUSOK KÖZÖTT

— Már az első napokban élesen szembe tűnik, hogy a munkás, a soffór, a kereskedő és földműves, de még a konzervatív eszmék között élő, vallásos zsidó is, teljesen elüt az itt élő azonos típusoktól. Új világban, új emberek között vagyunk! Az a dolgozó réteg, amely Palesztinában kivándorolva vállalkozott arra, hogy részt vesz az országépítés heroikus munkájában, olyan kulturnívó mellett végzi el feladatát, amely élesen megkülönbözteti őt a más nemzetek dolgozó rétegeitől. Másutt alulról emelkedik felfelé a munkás, itt felülről szállt le, hogy felszántsa a termékeny földet és követ törjön az országút porában.

— A legértékesebb elem a bevándorolt zsidóság között az orosz és lengyel zsidó. Mindjárt utánuk a németek következnek, de őszintén meg kell mondanunk, hogy a sorrend legutolsó helyezette a magyar zsidó. Bennük, különösen a középosztályú polgár emberben van a legkevesebb önzetlenség és ők vállalkoznak legkevésbé a veszélyes és nem jövedelmező állásokra. Nem véletlen tehát az, hogy a magyar zsidóság körzetében világrelációban is leggyengébb a cionizmus és a gyenge mozgalom „élharcosai” mögötte maradnak még a német kivándorlónak is, noha azt csak történelmi kényszer vitte Palesztina földjére. Itt azonban előjár, áldozatkész és tükrözi az otthonmaradottak melkedtségét és önzetlenségét is.

— A chalucokra és munkásokra természetesen mindez nem vonatkozik. Közöttük nem tesz különbséget az egykori „anya föld” szellemi hatása, ők már egészen felolvadtak a Szentföld kohójában és egyforma hittel, önfeláldozással viszik elő a országépítés tempóját.

ÁLTALANOS DEMOKRÁCIA

— A zsidó nép, talán az összes népek között a legjobban hajlik a demokratikus hatások felé. Palesztinában ez a demokratikus érzelmek maradéktalanul megvalósul. A munkás és munkaadó, a hivatalnok és bér munkás között teljesen elmosódnak a határvonalak. Mégis igen különös, hogy az ideológiai osztályellentétek igen komoly formában jelentkeznek s megnyilvánulásukban is súlyos formákat öltenek. A demokratikus körülmények szabad utat engednek az osztályérdekek kihangsúlyozásának és ez odavezetett, hogy ma már a kék-fehér zászló színeit átfestik a vörös zászló színeivel.

IDEOLOGIAI ANARCHIA

— Különösen a chalucok és ezek között is a Somér Hacair csoport hódol első

sorban a vörös eszméknek. Ideológiájuk szélsőségek között mozog. Szélső nacionalizmust egyeztetik össze a szélső baloldali eszmékkel. Igen jellegzetesen mutatkozott meg ennek a vörösbe bukó áramlatnak arca előttem, amidőn május elsején felkerestem az ardeali Somér Hacair Kfar-Saban lévő kolóniáját. Megérkezésemkor csodálkozva vettem észre, hogy a kolónia főépületének tetőjén vörös zászló leng és az ajtó bejáratánál egy hatalmas méretű Marx-kép fogadott. Bátor voltam szerényen megkérdezni, hogy hol található meg a kék-fehér zászló is, mire az egyik chaluc ironiával vegyes hangon jelentette ki: **Taruusz 20-ikán, Herzl halálának évfordulóján nemzeti ünnepet ültünk és akkor megláthatja majd a kék-fehér lobogót is...**

— Bár ilyen körülmények között eszmei hatásuk a zsidó nemzeti mozgalomra ezeknek a chalucoknak igen káros, tartozunk azonban a tárgyilagos igazságnak azzal, hogy megállapítsuk, hogy az országépítés egyik legönzetlenebb és legértékesebb anyagát képviselik, a többi kibbuczi elemmel együtt. Különösen ha vissza gondolok a Rodgázi kibbucra, ahol összhangba hozták a produktív munkát a Tóra szellemével és annak tényleges kultiválásával.

— A chaluc nem ismer lehetlent és nem tudja mi az egyéni kényelem. Mindent a hazáért: Noha telve van kulturigényekkel, kimegy a kolóniákra, lemond a legelemibb kulturszükségeiről is, sőt anyagi jóléte is mögötte marad a városi munkásénak. De megy és vállalja a harcot szívesen, mert tudja, hogy történelmet csinál és a zsidó nép boldogulását készíti elő.

PELDÁS GYERMEKNEVELES

— A legmaradandóbb, amit a chalucok közösségi élete kitermelt: a gyermeknevelés nagyszerű teljesítménye. A legnagyobb anyagi áldozatok árán diplomás nevelőnőket szerződött egy-egy kolónia, hogy a neveléssel is előkészítse a jövő Palesztina értékes emberanyagát. Jellemző, hogy a költségvetésben egy gyermek eltartására a ellátására ugyanannyi összeg van felvéve, mint egy felnőtt férfi számára. Hetenként többszöri orvosi vizsgálatról gondoskodnak és testi nevelés mellett lelki gondozásban részesítik a jövő generáció hirnőkeit.

A RÉGI ÉS UJ JISUV

— Palesztinában két igen ellentétes nemzedék kerül szembe egymással. A régi jisuv, amely a konzervatív vallásos, a tanban elmélyülő nemzedéket testesíti meg és az új jisuv, amelyen az európai modern eszmé hatása érzik inkább. Azt hittem, hogy a két nemzedék éles harcban áll egymással. Kellemesen lepott azonban meg, hogy kölcsönösen mindkét részről igyekeznek az ellentéteket áthidalni és megtalálni a béke utját.

— Az öregek is tesznek engedményeket a fiataloknak és a fiatalok is az öregeknek. A régi jisuv azzal igyekszik közeledni az új bevándorlókhoz, hogy beilleszkedik társadalmi és gazdasági szervezeteikbe és felad-

ja eddigi elszigeteltségét. A fiatalok viszont inkább eszmei engedményeket tesznek az öregeknek és még ha egyesek vallástalanok is, nem provokálják nyilvánosan érzelmeiket, igyekeznek közeledni hozzájuk és erkölcsi nézeteikhez.

— Midőn Jeruzsálemben voltam és a Siebenbürgen-Hauserbent meglátogattam özy Selzer Józsefnét, a boldogemlékü ardeali ki-tünő elvbarátunk özvegyét, igen megható jelenetnek voltam tanuja.

— Az arab zavargások miatti bizonytalanság hatása alatt a Siebenbürgen-gasse védelmére 6 chaluc vállalkozott, ami ugyan igen veszélyes volt ilyen kicsiny számú csoport számára. Az öregek elmélyültek a Tanban, míg a chalucok vigyáztak biztonságukra. Épen ebédidő volt, mikor ott tartózkodtam. Láttam, amint a chalucok csajkáikkal a konyhából kijöttek, hogy ebédjüket elköltsék. Valamennyi fedetlen fővel készült az étkezéshez. Az idősebbek is hallották, amint odaszóltam nekik: **Lehetne bennetek annyi tiszteletérzés, hogy az öregek előtt feltegyétek kalapotokat az étkezéshez...**

— A fiúk felvonták a vállalkat és nem válaszoltak. Egyik idősebb, Clujról odaszármazott szakállas bácsi azonban felelt helyet tük, miközben szeretettel pihentette rajtuk tekintetét: **Nekik minden szabad — mondotta — ők az életünkre vigyáznak... Magam is meghatódtam ennyi szeretet és megértés hallatára... (Közben megjegyezni kívánom, hogy végül csak szót fogadtak...)**

AZ ARAB ZAVARGÁSOK

— Ott voltam azokban a pillanatokban, midőn legmagasabbra csaptak a lángok... Naponta hallottam és olvastam az arab tüntetések híreit. Tudom, hogy a galuti zsidó ezekben a pillanatokban aggódva figyelt az épülő ország felé és rettegve gondolt az elkövetkezőkre. A palesztinai zsidóság azonban nyugodt volt. Nem találkoztam ideges arcokkal. Mindenki teljes bizonyossággal nézett az események elé. És ebben a biztonságban láttam Palesztina jövőjének legnyugyobb biztosítékát.

— A palesztinai zsidó begyökeredett a Szentföld talajába. Nem rettent vissza semmi és otthonává vált annyira, hogy inkább ott hal meg, de tapodtat sem hátrál a meghódított földről.

— Az anyaföld csodákat tett munkással. Vérükké vált, megacéloította erejüket, hitet adott nekik és a történelem alakításának részeseivé tette őket. Ez a történelem azonban már hozzájuk tartozik, önmaguk és gyermekeik sorsát kovácsolják az épülő Zsidó Ország csodákra képes humuszában...

— A Zsidó Nemzeti Tanács felhívása az arabokhoz. Jeruzsálem. A Waad Leumi hivatalos felhívást adott ki, amelyben viszszaütatja az arab vezetők ama megállapítását, hogy a palesztinai zsidó munka aláássa az arab tömegek existenciáját. Ellenkezőleg a zsidó építés és tömeges bevándorlás számos munkaalkalmat és hasznót hozott az araboknak is. A Waad Leumi felhívással fordul az arab tömegekhez, amelyben arra szólítja fel őket, hogy éljenek békében a zsidó lakossággal. Bizonyos — írja a felhívás — hogy kölcsönös megértés és jóakarattal esetén meg lehet találni azt a kivezető utat, amely biztosítani tudja a zsidó jogokat, a bevándorlási és országépítés mellett az arab lakosság fejlődését és érdekeit is. Ilyen platform áldást hozna ugy a zsidó, mint az arab tevékenységre.

HACKMAYER férfiszabóság
uridivat üzlet
Oradea, Bulv. Reg, Ferdinand 4. (Zárda épület)
**a nyári szezon uridivat
különlegességei beérkeztek**

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrá megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Szíván 22 Juni 12.

Szombat: Szíván 23 Juni 13. פ'רס 3.

Ros chodes bencsolás

Ros chodes Tammuz:

20 és 21-én Szombaton és Vasárnap

Heti szidra: ש'רה

Heti haftóra: ו'ש'לה יהו'ש'ע

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.10

gyertyagyújtás 8.15

Istentisztelet kezdete 8.25.

Szombat befejezése 9.20.

A zsidó világkongresszus!

Irtó: Lion Feuchtwanger

A világhírű író, akinek regényei mint „Jud Süß”, a „Zsidó háború” és „Oppenheim Testvérek” maradandó nevet biztosítanak neki a világirodalomban, most emigrációban él és állást foglalt a zsidó világkongresszussal kapcsolatban.

Az, hogy Cion bölcseinek jegyzőkönyve Európa szívében hitelt talált és a rettentő zsidóellenes megnyilvánulásoknak főargumentuma: ez a tény legmegdöbbentőbb bizonyítéka az emberi butaságnak. De mégsem olyan nagyon csodálatos ez, ha megdöbbenünk, hogy az a csoport, amely ellen ez a bárgyu hazugság és mese irányul, az egyetlen csoport az emberiség körében, amelyet bár mindenki lát és mindenki ismeri; mégis látható képviselője és vezetője. Az egyszerű emberi agynak valószínűleg megfoghatatlan, hogy egy közösség lett, legyen az egy nép, vagy csak egy ideológiai kapcsolat, ily soká fennmaradhatott anélkül, hogy bármily szervezete lett volna. Ebből következik, hogy olyan szervezetet sejtünk, amely a sötétből irányít és uralkodik.

Mi tudjuk okát annak, amiért nem jöttünk ahoz, hogy a diasporában egy közös vezetőségünk legyen. A zsidóság túlzott individualizmusa a dogmától való irtózása, a túlnüanszirozott szellemiség megakadályozta, hogy eredményesen szervezkedjenek. Ha egy ilyen szervezet szükségességéről beszélünk, akkor sokan arra mutatnak rá, hogy eddig is meg volt zsidóság nélküle és épen ebben a nagy alkalmazkodó képességben rejlett ereje. Arra is rámutatnak sokan, hogy amikor nagy a szükség, ez az összetartozás amúgy is meg van a zsidóság körében. Ezek az argumentumok mégsem helytállóak. Természetesen ez bizonyítja a zsidó eszme erejét minden szervezkedés nélkül is összetartotta őket. De mennyien szakadoztak el, maradtak az uton, amiért nem volt meg egy ilyen organizáció, mennyi hitetlen sok szenvedéstől, testi és lelki kintól szabadultak volna meg, ha egy ilyen szervezet működött volna. 7

A fejlett és szervezett technika idején, amely a legkisebb közösséget is eléri, nem szabad, hogy bármily csoport is továbbra is létezen anélkül, hogy egy központi szervet ne létesítsen, egy mérvadó hangot, egy illetékes címet, amelyet mindenki elérhet. Ha lemondanánk egy ilyen autoratív szervezetről, akkor bizonyítékát szolgáltatnánk el kényeségeink ama állításának, amelyet a legnagyobb zsidó hibának tüntetnek fel, hogy nincs a valóság iránt elég érzékünk: nem elég materiális a felfogásunk. Ha a zsidóság csoportjai nem akarnak véglegesen atomizálódni, akkor egy legitim, az egész világ által elismert közös szervének kell létezni.

Erre a célra pedig a legalkalmasabb: a zsidó világkongresszus!

— Dr Stephen Wise Romániában. Cernauti. Párisból érkezett jelentések szerint, az American Jewish Congress elnöke, dr Stephen Wise főrabbi június 21-én New-Yorkból Londonba érkezik, ahonnan július elején Lengyelországba utazik. Julius közepe táján 3—4 napra Romániába érkezik, hogy előkészítse a zsidó világkongresszust. Wise Bucurestiben, Cernautiban fog előadásokat tartani, esetleg Ardeal néhány városában is. A romániai zsidóság bizonyára örömmel fogja üdvözölni a világ zsidóságának ezt a kiválóságát és nagyjelentőségű vezérférfiát.

— Egy angliai chaluc-farm. Az angliai hechalucnak egy éve fennáll egy farmja, a „Kibbutz Habonim”. A 34 hektáros nagy területnek megvásárlásához a délafrikai zsidó adomány nyújtott segédkezet, aki egy nagy összeget hagyományozott erre a célra. Külön bizottság gondoskodik a chalucokról. Meglehetősen régi és szűk gazdasági épületek tartoznak a farmhoz, de a chalucok egy szép tehénistállót építettek, két lakó-barakot. Az állatállomány 5 tehénből, 4 borjuból és 30 juhból áll. Baromfi tenyészetük is van, amely 600 szárnyas felett rendelkezik. Buzát, burgonyát és főzeléket termelnek, de vannak gyümölcsfák is. Husz chaluc van kiképzés alatt, nagyrésztük londoni és manchesteri, két-három Németországból menekült. A hebraizálást a legnagyobb eréllyel folytatják. Nagy angol és más nyelvű könyvtár az általános műveltség elsajátításához nyújt segédkezet. A nyár végefelé az első csoport már allizni fog. Valószínűleg Palesztinában is együtt fognak dolgozni.

— Prof. Georg Bernhard Amerikába utazik. A Delegations Juife párisi központja jelenti, hogy prof. Georg Bernhard, a „Pariser Tagblatt” főszerkesztője (akinek legutóbb egy cikkét közölte a „Népünk” a világkongresszussal kapcsolatban) a „Páris” óceánközös fedélzetén Amerikába utazott, az American Jewish Congress meghívására. Beszédet fog tartani a világkongresszus jelentőségéről az európai zsidóság szempontjáról és főleg a német zsidóság szempontjáról. Bernhard professzor részt vesz a június 13-án és 14-én a Washingtonban tartandó konferencián, amelyen megválasztják az amerikai delegátusokat, akik részt vesznek a zsidó világkongresszuson.

— Emlékünepély a felgyújtott termés és a kidöntött fák emlékére. Tel-Aviv. Sevotkor a tel-avivi munkásifjuság emlékünepélyt rendezett az elégetett termés és a kidöntött fák gyászolására. Egy fiatalember a következő sorokat olvasta fel: Emlékezzünk az aranyos kalászkokra és az égő erdők fájdalmára és az elesett fák halálára. Minden fák helyett újabb ezreket fogunk majd ültetni, amelyek árnyékot és gyümölcsöt fognak adni és minden kalász helyébe milliókat termelünk.

Miért nem alkotó a szellemi munka?

Közudomásu, hogy az intellektuális általában kényszerítve vannak ülő foglalkozást üzni, amely minden fizikai tevékenységtől mentes. Ennek folytán a táplálék az emésztéshez és a szervezetben való elosztáshoz szükséges időnél jóval tovább marad a gyomorban és a belekben. Ez a tény viszont az emésztési folyamatra van kihatással és az a bizonyos bágyadt érzés, amit étkezés után mindenki érez, a szellemi munkásoknál egészen a székelésig tart.

Pedig éppen szellemi foglalkozást fizőnek van legnagyobb szükségük a jó kedélyállapotra, amely az emésztőrendszer normális működése nélkül lehetetlen. Éppen ezért az emésztési bajoknál, amelyek egyébként nagyon súlyos következményekkel járnak legbiztosabb és leghatásosabb a Gastro D. Csodálatos hatásánál fogva minden gyomor- és bélbántalmat gyógyít és visszaadja ezen szerveknek az egészséges és rendszeres működést. Terjeszti a bucurestii Császár E. Gyógyszertár, Calea Victoriei 124.

— Vaida nem fog többet nyilatkozni Leon Blum ellen. Bucuresti. Hetek óta, amióta a francia választásokon a népfrent előretört, Vaida Sándor volt miniszterelnök egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy ne támadja Leon Blumot, aki jelenleg már Franciaország miniszterelnöke. Most, hogy a hivatalos Franciaországot már a szocialista és zsidó Blum képviseli és De la Roque ezerekes, a jobboldali Tüzkereszt vezetői felkérték Vaidát, hogy ne támadja többé nyíltan a francia miniszterelnököt. Az „Epoca” ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Vaida ígéretet is tett arról, hogy a jövőben nem fogja többé támadni a francia miniszterelnököt.

AZ ARDEALI ZSIDÓSÁG legkedveltebb találkozóhelye Brasovban GOLDSTEIN Orth. Kóser étterme. Brasov, Str. Voevod Mihai 20. I. emelet.

— Siesta Sanatorium Budapest, I. Ráth György-utca 5., a főváros egyik legideálisabb fekvő és orvosilag legteljesebben felszerelt gyógyintézete. Bel-és ideggyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia stb. Röntgen. Kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh-féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő) Modern vizgyógyintézet. Orvosilag vezetett villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyszögöles park. — Olcsó árak!

— Ahogy a barna mérget terjesztik. Nürnberg. Az itteni iskolahatóság elrendelte, hogy Kunz Weidlich festő által elkészített és 20.000 példányban sokszorosított Wilhelm Gustloff portrét szegezzék ki az egyes iskolatermekben. A kép alatt a következő felirat áll: „Wilhelm Gustloff ermordet von einem Juden.” Eddig 2000 iskolateremben tettek eleget a kérésnek és így terjesztik a nürnbergi és környékbeli iskolákban a barna mérget, a tanulóifjuság körében.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Divatselyem különlegességek
burettek, kosztüm- és ruhavásznak
leszállított árakban
Kerfész divatáruházban
Oradea, P. Reg. Maria 1.

Epilepsziában szenvedők

Végre fölfedezték az ön betegségének is a gyógyszerét. Most végetértek már végre az eszméletlenségi rohamok, a rettenetes görcsös rángatózások. Azok, akik ebben a kegyetlen betegségben szenvedtek, most megszabadultak testi és lelki fájdalmaiktól. Ami mindenki előtt teljes lehetetlenségnek tűnt, az ma megvalósult: az epilepsziás betegek 90—95 százaléka gyógyítható, hála a híres amerikai „Donhide” nevű gyógyszernek.

A betegek milliói a világ minden részében az orvosok által az epilepszia összes eseteire előírt „Donhide” kezelésnek köszönhetik gyógyulásukat.

„Donhide” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszertárban Bucuresti, Calea Victoriei 124. Vidékre 200 lej utánvét mellett küldjük.

— Lengyelországi hírek. A radomi hadbíróház a napokban 12 évi fegyházra ítélte a 21 esztendő Jan Pienjacky és 10 évi fegyházra a 20 éves Kazimiresz Madeja nevű gyilkosokat, akik a múlt év december 30-án éjszaka Wola-Kuraszova nevű község egyetlen zsidó családját, a legkegyetlenebb módon lemészárolták. A 38 éves Mirjam Florenz, 12 éves Malka leánya és a 10 éves Motel fia behaltak sebeikbe, míg a 6 éves Izrael olyan agyrázkódást kapott, hogy élete végéig szellemileg nyomorék lesz. A gyilkosok védője azzal motiválta védenecsei tettét, hogy annak indító oka nem a rablási szándék volt, hanem fajgyűlölet, amelyet Németországból plántáltak át Lengyelországba. — Wlclawekben a zsidó „Bund” tagjait megtámadták huligánok, mire a bundisták védekeztek és közben megsebeztek néhány támadót. Másnap öt zsidó fiatalembert letartóztattak, mivel állítólag résztvettek a verekezésben. — A lodzi hadbíróház négy nemzeti demokratát, akiket az alsóbb bíróság 7—7 napi fegyházra ítélte, felmentett, mivel „Halál a zsidóknak!” című plakátot kiragasztottak a házak falára. A felmentést azzal motiválták, mivel a „plakátoknak semmiféle kellemetlen következménye nem volt!”

— Pénzbüntetés, amiért valaki „zsidó” szóval sértett. Bremenhalfen. Egy zsidó azt állította egy ügyvédre, hogy félzsidó. Az ügyvéd rágalmozásért beperelte a zsidót és a törvényszék a „rendkívül sértő” és „becsületbevágó” rágalmozásért negyven napi fegyházra, átváltoztatható 200 márka pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

Baile FÉLIX

Oradea mellett
gyógyfürdő
(Románia Pöstvénye)

49 Co hőfoku naponta 19 millió liter vizet adó kénés, rádiumos hévíz forrás. Mindenféle reumatikus bántalmak, valamint női betegségek ellen páratlan gyógyhatása.

Ujonnán berendezett
iszapfürdők, iszappakolások, mórtürdők és mesterséges szénsavas fürdők, állandó orvosi felügyelet mellett.

I. oszt. teljes pensio
szálloda, fürdő és háromszori elsőrangú étkezés à la carte

Junius, Szeptember hónapban 200 L. naponta Julius, Augusztus hónapban 260 L. naponta

II. oszt. pensio napi 100—135 L. és gyermekek pensioja 12 évig napi 100 L.

Egész éven át nyitva!

Vasúti kedvezmény.

Különléle szórakozások: Tennisz, könyvtár, szabadfürdő!

— Egy 63 éves árja férfit börtönre ítélték fajgyalázás miatt. Frankfurt. A nürnbergi büntetőbíróház egy 63 éves árja férfit egy évi és nyolc havi fegyházra ítélte, amiért az egy 48 éves kikeresztelkedett zsidó nővel a nürnbergi törvények életbeléptetése után is viszonyt tartott fenn. — Ugyancsak egy 63 éves zsidó származású embert a pirani bíróság hét hónapi fegyházra ítélte, amiért egy 45 évnél fiatalabb háztartásbeli alkalmazottat foglalkoztatott. Azonkívül azzal is vádolták, hogy január 30-án kitette ablakába a német zászlót, holott azt csak németeknek szabad kitenni. A vádlott hiába védekezett azzal, hogy már gyermekkorában kikeresztelkedett, a bíróság kimondotta, hogy nem a vallás, hanem a származás a döntő.

— A mandátumbizottság genfi ülése. Genf. Az állandó mandátumbizottság május 27-én összeült rendes tavaszi ülészakára. A bizottság elé kerül a palesztinai mandátumbizottság 1935. évi jelentése is. Ez a jelentés, amely 300 nyomtatott oldalt foglal magában, még a legújabb események előtt nyomtatott és így főleg az 1935. évi eseményekkel foglalkozik. A nyilvánosság elé a jövő hónapban kerül Londonban. Napirenden szerepel még a szíriai, tanganyikai új guineai mandátum is és a különböző petíciók is. Az utóbbiak között van számos palesztinai panasz is. A bizottság titkos ülései május 27-től június 15-ig fognak tartani. A Palesztinai vita valószínűleg június elején lesz. A Jewish Agency a szokásos módon a mandátumos hatalom útján juttatta el jelentését a genfi bizottság elé s ebben részletesen ismerteti az 1935. évi fejlődés egyes fázisait. A jelentéshez mellékelve van egy levél is, amelyet a Jewish Agency elnöke írt, s amelyet annak idején nyilvánosságra is hoztak. Nem bizonyos, hogy a mandátumbizottság elnöke az olasz gróf Theodoli elnökölni fog-e. Ha ő nem volna jelen, akkor Pierre Orts belga delegátus fogja vezetni a mandátumbizottság üléseit.

— Valódi macézoknyi hatszoros megerősítéssel 3 pár 100 lei GROSS FERENC harisnygyárában Brasov, Str. Regele Carol 38. — (Udvarban).

— Egy német zsidó orvos amerikai kiűntetése. New-York. Dr Rudolf Schiller orvos, aki a hitlerizmus kitörésekor elmenekült Németországból és Amerikában telepedett le, az amerikai orvostársaság tudományos munkásságának elismeréséül aranyéremmel tüntette ki.

— Vallásos zsidó nők Világszövetsége. Tavasszal Palesztinában amerikai, hollandiai, németországi ardeali és csehszlovákiai mizrachista asszonyok értekezletet tartottak, amelynek eredményeként elhatározták, hogy az eddig világszerte elszórtan működő vallásos női egyesületeket világszövetségbe tömörítik. Az alakítandó Világszövetségnek célja a Palesztinába érkező vallásos zsidó leányok ügyét felkarolni, azok között a tradicionális zsidó szellemet, kulturát ébrentartani és fejleszteni, főleg pedig a már létező ilyen irányú leányotthonok iskolák anyagi feltételeit biztosítani. A világszövetség a WIZO-val karöltve kíván dolgozni. A középeurópai mizrachista nők az év folyamán Prágában vagy Pozsonyban fogják megtartani konferenciájukat, a jövő év folyamán pedig Jeruzsálemben tartandó világgkonferenciára készülnek. A CSR országos szervezet élén dr Steiner Frigyesné és Tomaschoff Bertalanné (Pozsony) állanak. Pozsonyból intézik a középeurópai szervezési munkálatokat is.

— A párisi „Antiszemitizmus elleni liga” munkája. Páris. A zsidógyűlölet elleni Liga lapjában, a „Droit de vivre”-ben közli, hogy az új parlament tagjai közül számosan csatlakoztak a liga határozatához, amely szerint az új parlamentben törvényjavaslatot fognak benyújtani, mely szerint minden antiszemita és faji propaganda tilos lesz Franciaországban és aki mégis elkövetné, szigorú büntetésben részesüljön.

Asszonyom ön megérdemli, hogy szebbé és bájosabbá tegye külsejét

Első lépés ehhez bőrének rendbehozása, amit a hirtelen jött tavasz tönkretett s ma tanácstalanul áll, hogy mit is használjon. A modern kozmetikai eredmények azt igazolják, hogy arcának tökéletes rendbehozására legalkalmasabb a 2. számú Floreal krém, amely a legelrontottabb arcból is 10 nap alatt megtisztítja, a szeplős, pattanásos, májfoltos arcot a legbámulatosabb módon széppé varázsolja.

A Floreal 1. sz. krém a Floreal fényvédő puderral használva nem engedí a szeplők kijövetelét arcát bársonyossá, üdévé teszi, táplálja az elhasznált bőrszövetek utánpótlását, a meglévő ráncokat kisimitja és petyhüdt bőrét rugalmassá teszi, egyszóval új külsőt kölcsönöz.

A Floreal krémek tégeyenként 40 lej, puder 30, 50, 90 lej. Főlerakat: Pap drogeria, Oradea, Bul. Reg. Carol 9. Naponta postai szétküldés.

— Nagy Keren Hajjessod akció Dél-afrikában. Johannesburg. Most kezdte meg prof. Selig Brodetzky, a délafrikai Keren Hajjessod akcióit Sieff Wizo elnökszenny tőmogatásával. Ez alkalommal nagy bankett volt, amelyen Brodetzky professzor bejelentette, hogy Ochberg Isaac, Ruth leánya emlékére egy 10.000 fontos alapítványt tett a héber egyetem javára. Ezután felolvasták mindazoknak az üdvözléseit, akik ez alkalommal üdvözölték a Kh. vezetőit, többek között Hertzog generálist és Smuts tábornokot. Ezután megkezdtek a jegyzéseket. Az első jegyző Mr. Wolff volt, aki 1500 fontot jegyzett. Soha még eddig ilyen nagy összegben nem jegyeztek Dél-afrikában, mint most. Mr. Kirschner a cionista szervezet ottani elnöke, igazolta a jegyzéseket és kijelentette, hogy ez a méltó válasz a délafrikai zsidóságnak, azokra az arab támadásokra, amelyek veszélyeztetni akarták a jisivot.

— A mufti szerepe a felkelésben. London. Az alsóház május 20-iki ülésén Morgan képviselő interpellációt mondott a főmuftit illetően. Kérde a gyarmatügyi minisztert, hogy tudomással bír-e arról, hogy a mufti, akit a palesztinai állami kincstár fizet, tagja az arab sztrájkbizottságnak és a kikötőkben szervezett sztrájknál személyesen közreműködött. Mit szándékszik ebben az ügyben tenni a kormány? A képviselő második kérdése a jaffai kikötő zárlatárvonatkozik, amelyet időközben olyképez oldottak meg, hogy megnyitották a tel-avivi kikötőt.

Lăpădași-vă de briciu. Folosiți-vă de acest
praș de ras. Face fără briciu și fără miroș.
E sănătos, plăcut și eficient.
Legjobb szagtalan, késnékül kellemes
hygiénikus borotvaport.
Werft n Sie das Rasiermesser weg. Benutzen
Sie dieses Rasierpulver. Rasieren ohne Messer,
geruchlos, angenehm, gesund und billig.

Száraz helyen tartandó!

Női hónali és lábszári
szőrtelenítők!

FAINA DE RAS PARFUMATI
RĂZĂTOR
ILLATOSÍTOTT BOROTVALISZTÓ

Óvakodjon az utáztatoktól és csak
világmarkás „Maise Razol”
használgjon!

„UNIO” Ind. Chimice ORADEA,
Strada Nicu Filipescu No. 25.

Tízezer borbély igazolja minőségét.
Használjon hygienikus, géppel készült borotva-port. Vigyázzon a címre!!

BASARABIA!

A véres múlt és a reményteljes jövő

— A „Népünk” eredeti riportja

Kisinau! Vagy ahogy ők mondják ott a besszarábiai síkságok régi híri és nagyemlékü fővárosában: Kesenyev! Ez a „Kesenyev” régidők óta szerepet játszik a zsidóság történelmében. Még az orosz időkben ismertük. Jelenleg 150.000 lakosa van, ezek közül körülbelül 70—80.000 zsidó. Már a XVIII. században ismerték mint zsidó várost. 1816-ban Chaim Csernovitz nagy zsinagógát épített ott. A haskala mozgalom annak idején nagy viszhangra talált a kisinaui zsidóság körében.

A világháború után, a régi orosz város. Basarabiával együtt Romániához került. És azóta ez az országrész a maga 250.000 főnyi zsidóságával élénk szerepet játszik az ország zsidó eseményeiben. Nem terra incognita számunkra, hiszen ezernyi érzelmi szál és üzleti kapcsolat köt össze bennünket is ezzel a régebben számunkra „idegen” világgal. Más emberek, más zsidók, de nagyon is zsidók. Nagyon lelkesek, hittel hiszik a zsidóságot, a maguk módján. Értelmesekek, intelligensek, sokat szenvedtek a múltban és tudják értékelni a nyugalmat és a fejlődés vonalának lassu előbbrehaladását nem siettetik.

Néhány héttel ezelőtt egy kis héber szótár jelent meg Chisinauban. Nagyon jó kis könyv, hézagpótló. Előbb a könyv jött el Ardealba, most utána jött a szerző is. A könyv címe: Milon Kis. A szerző neve L. Balzan. Ötvenesnek kinéző, beretvált arcú, rengeteget tanult és olvasott zsidó. Fakereskedő, de a héber betű szerelmese. Apja tekintélyes kisenevi polgár volt, az emlékére adta ki ezt a szótárt. Amint mondja: Zirelsohn főrabbi tanácsolta, hogy százezer lejes sirkó helyett szerényebbet és a differencián inkább egy szótárt kiadni. Ez emlékek. Mert a márvány obeliszket is eltörhetik, megsemmisülhet, de a betű erősebb annál. A héber betű, amely a sokezer éves héber nyelv kifejezője

Különbösen a „Hazefirah” héber újság egyik tudósítója volt és mint egy megbabonázott szerelmes, állandóan Sokolowról, Semarja Lewinról, Bialikról beszél, akiket ismert és akikkel sok időt töltött el fiatalabb éveiben.

EMLÉKSZIK-E AZ 1903. ÉVI HÍRES POGROMMRA?

A pogromra? Hogyne emlékeznék! 12 éves voltam akkor. Akkor volt az első nagy pogrom. 45 zsidó halt meg akkor, a falu népe, amely akkor sem volt zsidógyűlölő, beözönlött október havában és rabolt, ölt, gyújtogatott és pusztított. Akkor tudom, hogy a rebem, az öreg Simon Balter elvitt bennünket Sokolowhoz, aki akkor mint a „Hazefirah” szerkesztője eljött helyszíni riportra Varsóból. Ott voltam akkor is, amikor együtt Bialikkal, aki akkor Odesszában élt, elmentek a temetőbe, meglátogatni a mártírok sírját és szétrombolni a tórafoszványok temetői sírhelyét. Ekkor született meg Bialik híres örökszép protestáló verse: „Beir Hahariga”...

Két évre rá még rémesebb pogromm volt Kisenevben. A „fekete százak” újra felvonultatták a parasztságot. Emlékszem, apám háza a piac tér közepén volt, eltorlasztottuk az ajtókat és a nagy udvaron száz zsidó önvédelemre rendezkedett be. Nem is nyomultak be hozzánk, de a magaslapon levő kaszárnyákból a kozák katonák lőtték udvarunkba és négy zsidó ott halt meg a mi szobáinkban. Rettenő pusztítást végeztek a huligánok. Mennyi halott, mennyi meggyalázott asszony és leány, mennyi

széjjelrombolt ház és kirabolt üzlet és műhely...

AZ ANTISZEMITA NIKOLAJEVICS NAGYHERCEG

Balzan, az író, a szerkesztő, a kereskedő és héber szótár összeállító, a világháború alatt katona volt. Nikolaj Nikolajevics nagyherceg véres antiszemita volt. Üldözte a zsidó katonákat. Élménye nem sok van. Tüzér volt, a galíciai fronton, egy támadásnál eltörte a lábát és hazaküldték. Azután már nem volt többé a fronton. Jekaterinoszlávban szolgált tovább.

HOGYAN ÉLTEK 1914 ELŐTT A BASARABIAI ZSIDÓK?

Volt bizonyos orosz asszimiláció, de nagyrészen erősen zsidó érzelműek voltak.

A besszarábiai zsidóság elég jó módban élt. A földje áldottan termékeny és bortermelése az egész nagy régi orosz birodalomban ismert volt. Egészen a Kaukázusig elmentek eladni terményeiket és boraikat, s ha dolgoztak is sokat, de eredménye is volt. Anyagilag nem állottak rosszul annak idején az ottani zsidóság, sőt volt közöttük számos gazdag ember is.

NÉMET BOJKOTT ÉS BOLGÁR FILOSZEMITIZMUS BESSZARABIÁBAN?

Két vagy három éven át a sors sulyos megpróbáltatásokat küldött a besszarábiai lakosságra, nemzetiségre való különbség nélkül. Nagy szárazság folytán elpusztult a termés és valóságos éhínség dult a városokban és falvakban.

— Ellenben most — hála Istennek — mondja Balzan, szépen esett az eső és május utolsó napjaiban úgy mutatkozott, hogy ez az év kárpótolja majd a basarabiai lakosságot minden elszennvedett éhínségért.

Meg kell jegyezzem, hogy gazdasági szempontból három részre osztható Besszarabia. Cetatea Alba, azelőtt nagyon gazdag volt, híres nagy német telepei voltak, amelyek mintagazdaságot üztek. Itt nem él sok zsidó, de jómóduak. A németek pedig Hitler óta még erősebben antiszemiták. Taricina Arciz és Cetatea Alba és más városok ismertek, most esendes bojkottot folytatnak a zsidók ellen. Szerencse, hogy sok bulgár is van, akik viszont nagyon megértőek a zsidókkal szemben.

A második rész: Kisinau és környéke. Rengeteg gyümölcs és szőlő van. Annyi a bor, hogy literje már két lejért kapható. Nem lehet vinni a Kaukázus felé, itt minden felé bortermő vidékek vannak. Most iparát fejleszti Kisinau.

A harmadik rész: Balti. Itt határozott fellendülés észlelhető. Jobb mint régen a helyzet, két nagy cukorgyár, tiz olajmalom, sok más vállalat dolgozik. Jassival és Cernautival élénk üzleti forgalmat bonyolítanak. Ma ezen a területen él a jómódu zsidóság és ennek folytán a zsidó szellemi élet vezetése és irányítása ide kerül. Itt vannak a legszebb zsidó iskolák is.

13 ZSIDÓ KÖZÉPISKOLA — HÉBER ELEMI ÉS ÓVODA MINDEN FALUBAN

Gazdaságilag teljesen a környező népek viszonyaitól függ. Ha a román, orosz és ukrán termése jó, akkor a zsidó is megél. Akkor ő fogyaszt és tőle is vásárolnak. Ha nem — akkor ő is éhezik. Kétségtelen, hogy a basarabiai lakosság ma nem antiszemita és ha nem jönnek a Cuza—Goga párt ügynökei oda, akkor továbbra is a legteljesebb harmónia volna. Az orosz világ-

ban is a heccelők, az uszítók rombolták le a jóviszonyt a zsidó és nem zsidó lakosság között, ma pedig Cuzákék igyekeznek a „fekete százak”-ét pótolni.

Ma már nincs asszimiláció. A zsidók 90 százaléka jiddis és a héber nyelv bámulato reneszanszát üli. Nincs helyiség, ahol ne volna héber iskola. A „Tarbut” hálózati mintaszerűen működik (Halljad ardeali Izrael!) 13 héber középiskola van, minden kis faluban is héber elemi héber óvoda, ganjeladim-ok. Hétköznapi jelenség a héber nyelv használata a gyakorlati életben is és a fiatalság a legnagyobb ambícióval hackszarázik, mert legtöbbször ki akar menni Palesztinába.

A 75 ÉVES ZIRELSOHN FŐRABBI

Mindnyájunk igazi apja Zirelsohn főrabbi, aki 75 éves kora dacára, olyan lelkes, olyan fiatalos, mint egy harminc éves. Néhány nappal ezelőtt hatalmas emlékebeszédet tartott Sokolowról, akivel együtt dolgoztak annak idején a héber lapoknál. Azt mondotta rá emlékebeszédében:

Ahogy a Talmud mondja: sechejonut kell csinálni, amikor egy nagyon okos emberrel hoz bennünket össze a sors. No hát Sokolowra nyugodtan el lehetett mondani ezt az áldást. Különbösen Zirelsohn ma is élénken dolgozik. Most jelent meg „Lew Jehuda” címen egy könyve, amely sokezer példányban fogyott el eddig. Három héttel ezelőtt

kongresszust tartottak az összes besszarábiai zsidó hitközségek, amelyen új egységes alapszabályokat dolgoztak ki és egységes közös szövet, amely valamennyi besszarábiai zsidó védelmét és érdekeit szolgálja majd.

Meg kell jegyezzem — mondja Balzan — hogy a Mizrachinak nagy tere volna, de senkisémet szervezi meg ilyen irányban a zsidóságot. A Mizrachinak nincsenek ott megfelelő emberei. Erősek ellenben a Ceiré Cion a Gordonia, a munkásság pedig a Poalé Cion és a Hasomér Hacair szervezetekben tömörült.

JÁRNAK-E BASARABIABÓL AT A SZOVJETBE?

Nem. Illetőleg volt már két kirándulócsoport, akik azt mondják, hogy a szovjetben az élelmiszer erősen javult, ellenben ruházódásuk még mindig nagyon szegényes. A héber nyelvet még üldözik ott, de a legjobban hibásak a zsidóellenes megnyilvánulásokban, nem a szovjetkormány, vagy a hatóságok, hanem azok a kommunista zsidók, akik legjobban üldözik a zsidó megnyilvánulásokat. (Akárcsak Palesztinában. A legnagyobb bajt a zsidó kommunisták csinálják.)

Természetesen, egész Basarabia reméli, hogy idővel a gazdasági kapcsolatok folyton csak erősödni fognak a szovjettel és élénk üzleti kapcsolatok fognak kimélyülni, aminek gazdaságilag rendkívül nagy hasznát fogja látni a besszarábiai lakosság.

MI A BASARABIAI ZSIDÓSÁG TERVE A JÖVŐRE?

Ma az egész országrész lázasan várja a termés betakarítását. Ha még egy kis esőt ad az Örökkévaló akkor kitünő termés lesz és ha ez megvan, akkor minden jó lesz. Lesz mit enni, lesz miért pénzt árulni, eltűnik az a komor hangulat, amely évek óta megüli a lelkeket Basarabiában. Akkor megint boldog és vidám lesz az ottani zsidóság is és Cuza hiveit még nagyobb elánal fogják elkergetni mint legutóbb tették...

Igy él, dolgoz! Itt és küzd a jobb jövőkért Basarabia és annak negyedmiliónyi derék zsidósága... az 1936-os év termésének betakarítása előtt és a jólét biztos hitében és reményében...

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és brilánt bármilyen mennyiségben

HERBST ékszerárúház

Oradea, Bu.v. Regele Ferdinand 3.

PALESZTINA

Helyzetjelentés!

AZ ARAB LAPOK nem közlik többé a kormány hivatalos kommunikációját és három napra beszüntették megjelenésüket. — Jaffából már valamennyi közhivatalt elvitték Tel-Avivba, kivéve az erdőigazgatóságot, a kikötői parancsnokságot és az egészségügyi hivatalt. — Kfar Chittin koloniat a kolonisták kiűrtették. — „Barham” angol hadihajó Haifába érkezett Sir Bodley Poundal fedélzetén.

A SEVUOTI ÜNNEPET követő pénteken három arabot öltek meg az angolok Jeruzsálemben. Meghalt egy angol rendőr is, névszerint Robert Bird. A főkormányzó megengedte, hogy szükség esetén a katonaság könnyfakasztó gázzal is operálhat. Tulkerem városának angol lakói eltávoztak és Nataniah kolonijára mentek.

EGYIPTOMBOL NAGYSZAMU katonaság érkezett repülőgépen és vasuton Palesztinába. Az Egyiptomból érkező vonatok páncéllkocsik és tankok védelme alatt közlekednek. A Gaza mellett megrongált vasútvonalat a műszaki csapatok rendbehozták. Gaza—Ludd vonalon egy dinamitot kellő időben fedeztek fel, amellyel egy egész vonatot akartak felrobbantani. Magdiel mellett egy vonatra dobtak bombát, de nem explodált.

JERUZSALEMBEN egy arabot fogtak el, akinél rendkívül sok fegyver és bomba volt. Jaffában zsidók által otthagytott házakat meggyújtottak. Egy napon (május 31-én) 17 bomba robbant Jaffában. Ezzel összesen 70 esetről számolnak be, amelyek bombamerénylet kísért.

A „HABOKER” héber napilapot öt napra betiltották.

A HISTADRUT PAVILLONT megnyitották a Levante vásár területén. A pavilon homlokzatán a következő felirat áll: „Előre — mindennek ellenére!” Több ezer főnyi munkáscsapat vonult fel a megnyitáshoz zárt sorokban Berl Locker és Remez vezetésével. A megnyitásnak több tízezer főnyi nézőközönsége volt.

SEVUOT ÜNNEPE aránylag nyugodtan telt el egész Palesztinában. Az ünnepen a jeruzsálemi rádió leadóállomás az „Akumusz”-t közvetítette. A Jewish Agency az állami hatóságokkal történt megállapodása értelmében megkezdte a katonai önkéntes alakulatok szervezését, amelyre rendkívül sokan jelentkeztek.

JAFFA ÉS JERUZSALEM KÖZÖTT Felix M. Warburgnak, az ismert amerikai filantrópnak narancsosában károkat okoztak az arabok, felgyújtották a csomagolóházat. Az amerikai konzul hivatalosan felbecsülte a kárt. Petah Tikvában is meggyújtottak egy csomagolóházat. Összesen 2500 fát pusztítottak el egy napon, közöttük 1500-at Kfar Brandetban Chederah mellett.

JERUZSALEM ÓVÁROSBAN egy arab rendőrtől elvették fegyverét és megsebesítették. Egy arabot Jaffában a rendőrség lelőtt, amikor egy négy autóból álló teherautótranszportot megtámadtak Jaffa uccáin. Jaffában különben teljes sötétség volt, mivel az uccai lámpákat felrobbantották. Az arab csónakosok az éj leple alatt petróleummal telített edényeket dobtak a tel-avivi zsidó csónakokba, hogy azokat megsemmisítsék. Tervüket megakadályozták. — A napokban rendőrkutyákat is a nyomozás szolgálatába állították, amelyek nagy szolgálatokat tettek és számos merénylet elfogatását tették lehetővé.

TULKEREMBEN sztrájkba léptek az arab rendőrök, mivel egy társukat agyonlőtte egy angol rendőr Kakunban. Roy G. B. Spicer, a palesztinai rendőrség főinspektora nyilatkozott, amelyben kijelenti, hogy nem felel meg a valóságnak, mintha az arabok kiléptek volna a rendőrség szolgálatából és csak egy bizonyos ügyre kérték nyomonkövetést és megfelelő elégtételt.

KAIRÓBÓL 2500 GÉPFEGYVERT és 166 személyből álló kezelőszemélyzetet indítottak utra, hogy ezzel megvédjék Palesztina valamennyi vasútállomását és stratégiai szempontból fontos helyeit. Ha szükséges egy egész zászlóalj katonaság áll menetkészben Kairóban, hogy a jeruzsálemi katonaságot megerősítse. Ezt azonban egyelőre nem tartják okvetlenül szükségesnek, mivel a helyzet kissé javult.

TEL-AVIVBAN 600 zsidó fiatal embert segédrendőrség részére soroztak. Állandó alarmpkészsültségben vannak és azonnal fegyvert fognak, amikor valamelyik koloniat bajok mutatkoznak.

PALESZTINÁBAN ELTERJEDT A HIRE ANNAK, hogy Sir Artur Wauchope lemond állásáról. Ezt a hírt a legfelsőbb helyről erőlyesen mint alaptalant cáfolják.

HIVATALOS JELENTÉS SZERINT eddig 50 halottja és 325 sebesültje van a tüntetéseknek és kilengéseknek. Ezek közül 26 zsidó, 22 mohamedán, közöttük 2 arab rendőr. Sebesültek száma: 175 mohamedán, 110 zsidó, 40 keresztény és nyolc európai keresztény. 1200 személyt tartóztatnak le eddig, ezek közül 930 arabot és 250 zsidót. 409 arabot és 204 zsidót büntettek meg, amiért az engedélyezett időn túl az uccán tartózkodtak.

ÉPÜL A TEL-AVIVI KIKÖTŐ. 150.000 fonttal megalakult a kikötő építő társaság, amelynek 51 százalékos részvénypaketjét a tel-avivi városi tanács vette át. A palesztinai kikötőkkel kapcsolatban Captain W. F. Strickland alsóházi képviselő interpellált a londoni alsóházban, amelyben azt kéri, hogy tekintettel a haifai és jaffai kikötőben uralkodó állapotokra, segítsék elő a tel-avivi kikötő mielőbbi felépítését. Malcolm MacDonald gyarmatügyi ideiglenes miniszter azt válaszolta, hogy amint a viszonyok megengedik, a haifai kikötőben bővítési munkálatokat fognak végrehajtani a jaffai kikötőben is, megjavítják a helyzetet és a Tel-Avivban épülő új kikötő ellen semmiféle kifogást nem emelnek. A legújabb hírek szerint a hatvan méteres vasmoló építésén társasan dolgoznak napi 24 órán át és rövid néhány napon belül átadják rendeltetésének.

MIT JELENT EZ A KÉT BETŰ „AJ”? A palesztinai közönség körében nagy elégedetlenséget keltett az a legújabb rendelkezés, amely szerint ezentul hivatalosan Palesztina Erec Jiszrael helyett „Palesztina AJ”-t fogják használni. Ezen protestáló hangok miatt a rádió is elhatározta, hogy a jövőben „Rádió Palesztina” helyett úgy fog jelentkezni, hogy „Rádió Jeruzsálem.” Az „AJ” betű ellen pedig egy tel-avivi polgár, névszerint Mose Sichrin levelet írt a főkormányzonasz, amelyben azt kéri, hogy világosítsák fel arról, hogy mit jelent a két betű. Erre választ kapott most a levél írója a főkormányzói titkári hivataltól, amelyben azt írja a főkormányzó nevében, hogy az „AJ” betűk Erec Jiszrael-t jelentik.

A PALESZTINAI SZÉNBEVITEL. Az antracit, brikett és más szénárak bevitelére 1934-ben 10 százalékkal csökkent 1933-hoz viszonyítva. Ezzel szemben 1935-ben 60 százalékkal emelkedett. Ebben az évben csaknem 100.000 font összegben im-

portáltak szenet. Főleg ipari célokra használják, mivel háztartásokban inkább olajat és petróleumot vesznek igénybe. Legnagyobb fogyasztó a palesztinai államvasut. A legtöbbet Angliából importálták, de sokat vettek Németországból is.

SZÁMADATOK A ZSIDÓK TERMESZETES SZAPORULATÁRÓL PALESZTINÁBAN. Évek óta körülbelül 1000 lélekszámra 30 születés és nyolc halálozás esik a zsidóknál, ellenben a mohamedánoknál 1000 lélekre 52 születés és 23 halálozás esik. Általánosságban az 1935. évben emelkedett a születések száma és esett a halálozási arányszám. A születési plusz nemzetközi viszonylatban rendkívül magas, ami annak jele, hogy az országban emelkedett a jólét. Ha a palesztinai összlakosságot egy millió kétszázezerre becsüljük és 26,5 ezrelékre tesszük a természetes szaporulatot, akkor születések után 32.000 lélekkel szaporodott a lakosság és ha a zsidó bevándorlást 66.000 lélekre tesszük, akkor összesen százezer emberrel szaporodott 1935-ben Palesztina lakossága.

A JEWISH AGENCY palesztinai executívájának elnöke David Ben Gurion május 25-én repülőgépen Londonba utazott. — Május 25-én reggel egy újabb zsidó halottat találtak a jeruzsálemi egyetemhez vezető uton. A halott agnoszkálásakor megállapították, hogy az illető Jakob Razili 36 éves munkással azonos. — A hivatalos kormányjelentés közli, hogy ezen a napon Gaza mellett egy arabot a rendőrök megöltek. Kairó és Beirut felé vezető telefonvonalakat arab terroristák megszakították olyképen, hogy a drótokat elszakították. — Mismar Haemekben két arabot akkor fogtak el, amikor éppen megakarták gyújtani a zsidó kolonisták természet. Emek Jezreelben rálöttek a rendőrségre, amikor a gyújtogatók által okozott tüzet oltani akarták. — Nazareth melletti arab faluban az asszonyok kövekkel dobálták meg a rendőrséget. A rendőrség riasztó sortüzet adott a levegőbe. Egy eltévedt golyó egy arab leányt halálra sebzett. Az „Alislamia” arab újság főszerkesztője, Farouki sejk parancsot kapott a rendőrségtől, hogy Ramiehban levő lakását nem hagyhatja el. — Chederah mellett kidöntötték azokat az oszlopokat, amelyek a Ruthenberg művek magasfeszültségű villamosáramát vezetik. — A Saron völgyében felfegyverezett bandák koloniatokat támadtak meg. Katonai erősítések mentek a veszélyeztetett helyekre és visszaverték a támadásokat. Bombákat is dobtak egyes helyeken, főleg kutakba. Tel-Aviv környékén kilenc bombát dobtak. A környéken nagyobb pánik keletkezett.

Minden hónapban egy cionista írás!

Fizessen elő a Herzl könyvtár egész sorozatára! Az első szám a napokban jelenik meg a következő címmel:

Mi idézte elő az arab zavargásokat?

(A zsidók helyzete Palesztinában)

Írta: A. Weinsahl, Haifa

Havonként 20 lei. Egy évre csak 200 lei. Megrendelhető a következő címen:

Diamant Elemér București IV. Aleea Mantuleasa 9. Küldje be postautalványon vagy 1205 sz. csekk-lapon a pénzt és postafordultával megkapja a Herzl könyvtár o.c.só számát!

Uj tisztikart választott az oradeai Mizrachi szervezet

Elnökké Wasserstrom Sándort választották meg

Oradea. Az oradeai zsidóság nagy tömegeit képviselő Mizrachi szervezet vasárnap tartotta meg XVIII-ik évi rendes közgyűlést, a tagok nagy érdeklődése mellett. A közel két évtizedes működés alatt az oradeai szervezet sokat és maradandót alkotott. Mindenekelőtt azért, mert a zionista eszme szolgálatába állította a hithű zsidóság nagy tömegeit. Nagyon alkotott azid, hogy hosszú éveken, sőt csaknem évtizedekig a hitközségi életben is domináns szerepet játszottak azok, akik a mizrachi eszme zászlóhordozói. És Palesztina érdekében sok erkölcsi és anyagi értéket termelt, amelyek hozzájárultak az új ország építésének nagy eszméjéhez. Kiváló férfiak kerültek ki az oradeai Mizrachiból, akik künn Palesztinában is értékes alkotói ettek az országépítésnek.

A mostani közgyűlés iránt nagy érdeklődés mutatkozott, már azért is, mert a tagok tudták, hogy a helyi csoport reorganizációs munkája döntőleg befolyásolja az egész oradeai mizrachizmus további sorsát.

A lemondott és a szentföldön tartózkodó Lesztenbaum Miksa elnök helyett Goldstein Mór alelnök vezette le a választást, aki üdvözölte a megjelenteket és bejelentette a közgyűlés tárgysorozatát, a megtartandó tisztújítást. Elnézést kér, hogy az eddigi működésről beszámolót nem tartanak az elnök távollétében és kéri a felmentvény megadását és a választás megejtését.

Dr. Markovits Ignátz a KKL nevében üdvözli a közgyűlést, kéri, mint pártokon felülálló szervnek minél hathatósabb támogatást.

Ezután a választási bizottság előterjesztése alapján a közgyűlés egyhangúlag megejtette a választást. A helyi csoport elnökévé Wasserstrom Sándort, a „Népünk” főszerkesztőjét választották meg. Az egyes részortok beosztását és munkatársainak megválasztását az új elnökre bízták.

Goldstein Mór választási elnök meleg szavakkal üdvözli az új elnököt, aki már régebben is vezette a Mizrachi helyi és országos szervezetét. Reméli, hogy szívós akaraterejével, a szervezet ismét új lendületet vesz és a fejlődésnek arra a fokára emeli, amelyet a mizrachi gondolat eszmei tartalmánál fogva is méltán megérdemel.

Wasserstrom Sándor megköszöni a bizalmat, amellyel egyhangúlag ismét a szervezet élére állítják. Elégtétellel alapítva meg, hogy az ország legerősebb zionista szervezete, a Mizrachi újult erővel veszi fel a munkát. Mint munkának és elvnek megalkuvást nem ismerő harcosa minden erejével azon lesz, hogy a Mizrachi eszme: szolgálja és ne csak azok kapcsolódjanak be intenzíven a munkába, akik eddig is az eszme hívei voltak, hanem újabb zsidó rétegek munkáját kapcsolják be a Mizrachi szervezetbe. Igéri, hogy minden erejével azon fog munkálkodni, hogy a szervezet minél eredményesebb munkát végezzen elnökségének ideje alatt.

Az oradeai Mizrachi szervezet új tisztikara egyébként a következőképpen alakul. Diszelnök: Reich József, elnök: Wasserstrom Sándor. Végrehajtóbizottság: Mitelmann Jakab, Nussbaum Sámuel, Kesztenbaum Miksa, Goldstein Mór, Friedman Armin, Mózes Aron, Radó Menyhért, Grünberger Ignátz, Kirschenbaum Mór (pénztá-

ros), Spitz Sándor, Spitz Arthur, Weltz Ignátz, Just Móse, Moskovits Izidor (ellenőr Str. Nic. Iorga), Guttmann Cham, Beck Léb, (gondnok). Ifjúsági képviselő: Mittelmann Nándor és Mihály Aladár. Kisintézőbizottság: Weisz Sámuel, Fein Samu (háznagy), Bleyer Adolf, Kemény József, Blum Manó, Winkler Ede, Weingerger Fülöp, Blau Mátyás, Binder Ignátz (gondnok). Klein Mór (Füchsl), Spitzer Benjámín. Nagyintézőbizottság: Róth Albert, Freund Jakab baromfi kereskedő, Róth Adolf, Mar-Benjámín, Feig Lázár, Lób Lajos, Berger Jakab baromfi ker., Róth Adolf, Markovits Béla, Raducziner Gyula, Holzer Lajos, Weiszberger Sámson, Zimmermann Menyhért, Vajda Géza, Kupferstein Rudolf, Silberstein Izsák, Németi Arthur, Moskovits Mór, Siomovits Mayer, dr. Stern László, Leitmann Dezső, Schmiedtmayer Leo, Davidovits Bernáth, Just József, Schwartz Menyhért, Teszler Simon, Rosenberg Emil, Reich Jenő.

Az új elnök kijelentette, hogy kooptálással a megválasztott tisztikart újabb tagokkal fogja kiegészíteni.

A közgyűlés emelkedett hangulatban ért véget.

KÖZÉLET

A sighet-i Chewra Kadišcha az elmúlt héten tartotta tisztújító közgyűlését. A választás iránt élénk érdeklődés mutatkozott és nagy agitáció folyt, bár Perl Ernő elnök megválasztása egyhangúlag történt, ami a megválasztottnak a sighet-i zsidó társadalomban való népszerűséget igazolja. A választási harcok főleg azon elvek körül forogtak, hogy az egyik párt erősen dolgozott azért, hogy a Szentegylet vezetőségébe fiatalabb Bal-Batimokat hozzon be. Az ifjabb generáció lendülete meg is hozta a megfelelő győzelmet úgy, hogy a Chewra-nak vezetősége tulnyomólag az ifjúsági jelöltek közül kerültek ki. A választás eredménye egyébként a következő: Elnök: Perl Jenő, alelnökök: Szmuck Mihály és Weisz Izrael, gondnokok: Feuerwerker Léb és Adler Pinkász, pénztárnok: Kaufmann Ábrahám Baruch, ellenőr: Herskovits Ábrahám. Bizottsági tagok: Keszner Izidor, Szmuk Juda, dr. Sternberg Aladár, Stauber Herman, Glück Izidor, Steinmetz Saul Leéb, Katz Meier, Kratz Szender, Fesztinger Juda, Schwartz Béni, Eizikovits Elias, Rottner Zeide, Stern Bezallel, Fischer Salamon. Pótagok: Slamovits Hermann, Krémer Dávid, Berger Nándor, Tabak Alter József és Wiesel S. Chaim.

A petrovoseloi zsidóságnak lélekemelő ünnepségben volt része az elmúlt napokban. Kastischer Simon, a hitközség nagytekinthető alelnöke egy szép, új Tórárt ajándékozott a hitközségnek, amelyet nagy pompával, fáklyásmenettel és zeneszó mellett este a többi Tóráktól kísérvé „Chüpe” alatt vitték a templomba. A párszáz terítéses lakomára képviselve voltak a helyiség zsidó előke. Összegein kívül a keresztény politikai reprezentánsok is. Prager Salamon főrabbi magasszárnyalású beszéde vezette be az ünnepséget, majd Mudrinski Novák főjegyző

Lángeszű férfiakat mindig nők inspirálták

azonban ők maguk ritkán szárnyalhatnak alkotás magasságáig... Mert törekény szervezeténél fogva a nőnek nincsen megadva, hogy az alkotáshoz szükséges derűre és nyugalomra tegyen szert. Elelnkezőleg, megállapítást nyert, hogy a női petefészkek működése egy folytonosan emelkedő és lecsálló ritmusban folyik le, ami nála egy állandó egyensúlyozatlanságot, nyugtalanságot idéz elő!

Mínt hogy a petefészkek az életrehozás komplikált gépezetének főelemét képezi másrészt pedig a többi szervek szoros összefüggésben vannak az ováriális működéssel, nem csoda, ha a menstruáció alkalmával a nő állapota súlyos betegség tüneteit mutatja.

A „Menoklin” amerikai készítménye a tudomány sikere a nőt ettől a kálváriától megmenteni. Hála speciális összetételének, ez a szer enyhítően hat a menstruáció és klimakterium makacs és heves megnyilvánulásaira, sőt teljességgel megszünteti a fellépő fejfájást, görcsöket, hányingeret és hevüléseket, úgyhogy joggal mondhatjuk, hogy a nő végre megszabadult sokezeréves atkától.

„Menoklin” kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszer-tárában, Bucures-ti, Calea Victoriei 124. vidékre megrendelhető 125 lej utánvét mellett.

zó a zsidóság hazafiasságát hangsúlyozta ki amely méltán érdemli meg a legnagyobb megbecsülést. Nagy tetszést aratott Balubzsié Ozreu községi elnök beszéde, majd pedig Kasticher Simon alelnök adta át szép beszéd keretében az általa íratott Tórat Heuduska Béla hitközségi elnöknek, aki megható szavakkal mondott köszönetet.

(B. D.)

Mercurea-Nyirajon a közelmúltban élénk érdeklődés mellett tartotta meg a B. H. Hamizrachi alakuló közgyűlését. A gyűlést Goldstein Zoltán nyitotta meg, majd átadta a szót Henrich Salamonnak, az uioarai mizrachi elnökének, aki ideologia referátumot tartott. A közgyűlés kimondta ezután a B. H. Hamizrachi megalakulását és elnöknek Goldstein Zoltánt választották meg. Tiszteletbeli elnöknek és KKL biztossnak Kohn Simonét választotta meg egyhangúlag a közgyűlés

(HS.)

Ünnepségek a csehszlovák köztársaságban Benes dr. elnök 52. születésnapja alkalmából. Május 28-án volt Benes köztársasági elnök 52-ik születésnapja, amelyet a csehszlovák köztársaság területén nagy szeretettel ünnepeltek meg. Benes dr. épen olyan szerényen kitért a születésnapjára ünnepség előtt, mint nagy elődje az ősz Masaryk Tamás. Benes dr. új tempót, friss lendületet vitt a Hradzsín falai közé. Az államügyeket intézi és állandóan a politikai, társadalmi és gazdasági élet reprezentánsait fogadja, úgy a belföldieket, mint a külföldieket. Rövidesen meglátogatja a köztársaság négy különböző részét, ahol huzamosabb ideig fog tartózkodni, hogy megismerje a nép kívánásait és panaszait. Bratislavában nagy ünnepségek voltak Benes születésnapja alkalmából. A nagy orth. zsinagógában zsuffolt padosorok előtt tartották meg az ünnepségeket. A katonai és polgári hatóságok is résztvettek az ünnepségen. Schreiber Akiba főrabbi nagy beszédben mutatott rá azokra a nagy érdemekre, amelyek hálával kell eltöltsék a csehszlovákiai zsidóság szívét Benes elnök iránt. Megemlítette azt is, hogy nemrégiben egy zsidó deputáció volt az elnöknel, aki a legteljesebb elismeréssel adózott az ország zsidó lakosságának munkássága iránt és minden tekintetben támogatja lesz, teljes polgári jogait csorbítatlan épségben tartása mellett.

Sary Smokovec	Magas Tátra	Tátra-Füred
	Orth. Koscher	
SCHREIBER PENSIÓ		
Elsőrendű ház, elő és utószézonban szolid árak. Depandans Erika villa, nyugodt csendes fekvésű lakosztályok, mind a két villa a legmodernebb komforttal berendezve. Egész éven át nyitva bővebb felvi ágósítást készséggel küld		
Elő és utószézonban banketteket és esküvőket vállalunk!	Schreiber Mór Peniso	Sary Smokovec CSR
		Telefon: 43.

Gyászistentisztelet Dr Kecskeméti Lipót főrabbi temetésén

(Folytatás a 2-ik oldalról)

A vidéki hitközségek képviselőiben többek között ott látjuk a cluji hitközség reprezentánsait, dr Fischer József elnök, Klein Gyula alelnök, Lax Salvator Orsz. Iroda főtitkára, a salontai hitközség delegációját dr Nébel Abrahám vezeti. A timisoarai hitközségeket illusztris elnököik dr Nyiri Jenő képviselte.

A gyászistentisztelet a kórus énekével kezdődött, majd dr Kecskeméti Armin makói főrabbi, a szegedi egyetem magántanára, az elhunyt öccse állott az elhunyt elé a szószékre és mondotta el szívbemarkolóan beszédét. Egyedül maradt a Kecskeméti testvérek közül, itthagya most fivére, aki mindenkor az egész életpályáján át, kezdetől haláláig mellette állott, tettel és tanáccsal. Sokan sirtak az ősz testvér halotti beszédénél.

Ezután dr Drechsler Miksa timisoarai belvárosi főrabbi állott a szószékre és költői szárnyalású hatalmas beszédében méltattar dr Kecskeméti érdemeit, mint tudósát, filozófusát, mint költőt és humanistát. A nemes páthosszal előadott szónoklat nagy hatást keltett.

Dr Lówy Ferenc targu-muresi főrabbi, a rabbitanács elnöke, az országos rabbiszövetség nevében bucsuzott. Méltatta az új irányt, amelyet a nagy és halhatatlan tudós kortársai számára kijelölt.

Nem csodarabbi voltál, hanem csodás rabbi, aki vezetted 46 éven át hitközségedet és karakán voltál, szilárd jellem, becsült lelkipásztor, nagy jellem és kiváló férfi.

Dr Lówy főrabbi könnyekig megható beszéde után dr Konrád Béla hitközségi elnök, az oradeai occident hitközség nevében bucsuzott az elhunyt lelkipásztortól. Majd dr Adorján Armin az országos Iroda nevében vett bucsút dr Kecskeméti főrabbitól. A templomi szónokok sorát dr Kabos Béla hitközségi alelnök zárta be, aki meghatóan sorolta fel azokat a nagyszerű intézményeket, amelyek létesítése és fenntartása mind az elhunyt nevéhez fűződnek. Utána Weisz főkantor meghatott hangon énekelt el az El molé rachmimot kórus kísérettel.

Ezután leemelték a koporsót az emelvényről és a hitközség vezetői vállukon vitték ki a templomból. Megindult a gyászmenet. Az üzletek zárva voltak, a kegyelet jelül és a temetés kezdetén szemerkélő eső elállott. Végláthatatlan sorban indult el a sokezernyi ember a temető felé vezető úton. A rendőrség alig tudta fenntartani a rendet. Rendkívül sok kocsis és autó követte a menetet, amelynek élén kézen vitték az elhunytat a Dorobontilor-uti temetőig.

A TEMETŐBEN

A nyitott sírnál kordont vontak a rendőrök és csak kevés embert engedtek közel lenni a sírhoz. Előbb még dr Vágvolgyi Lajos aradi főrabbi tart beszédet a temető

ravatalozójában, mivel kohanita. A nyitott sír előtt előbb dr Deutsch Ernő főrabbi beszélt. Bucsuzott a halottól, saját nevében, a barától és Mestertől, továbbá hitközsége nevében. Utána dr Weinberger Mózes cluji főrabbi mondotta el gyászbeszédét, amely hangos zokogásra fakasztotta a jelenlevőket. Salamon Ernő lyceumi igazgató az iskola testülete és tanulóifjúság nevében előbb románul, majd magyarul bucsuzott Tőle. Farkas István, a kereskedelmi Csarnok elnöke az oradeai kereskedők nevében, dr Soós István v. alpolgármester a Magyar Párt és Tabéry Géza a Szigligeti Társaság nevében bucsuztatták a nagy halottat.

Ezután ráhullottak a göröngyök, a nagy férfiú koporsójára hozzátartozóinak és a város zsidó társadalmának nagy fájdalomra.

Halála pótolhatatlan ürt jelent a nyugati szertartású oradeai zsidóság körében. A hitközség elhatározta, hogy kegyelete jelül egy évig nem tölti be a nagy főrabbi helyét, amelynek annyi fényt és dicsőséget kölcsönzött.

Az oradeai nyugati szertartású izr. hitközség elnöksége, előjárósága, képviselőtestülete fájdalomtól porig sujtva közli, hogy

Dr. Kecskeméti Lipót

hitközségének 46 éven át köztisztviselőként álló és országoshírű nagy papja tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Munkában és alkotásban, elismerésben és dicsőségben, de küzdelmekben is rendkívül gazdag pályája volt. Ragyogó szelleme és nagy tetteje rendkívül nemes szívével, szilárd jellemével, lelki tisztaságával olvadt egybe. Szíve mindig a fenségeshez vonzódott, amelyet az emberiséghez és különösen a szenvedőkhöz való nagy szeretet dobogtatott.

Fenkölt szelleme hitközségiünk örök égő mécsese lesz, amelynek lángja mindörökké égni fog gyászoló hivei lelkében.

Német hitközség tragédiája. A német zsidóság gazdasági csődje válságba döntötte a német hitközségeket. A porosz hitközségek szövetsége most megdöbbentő adatokat közöl erről. Vidékről menekülni kényszerült a zsidóság és így 185 olyan hitközség van, amelynek már hatvannál kevesebb tagja van. 375 hitközség állandó támogatásra szorul a szövetségtől, melynek erőforrásai is kiapadóban vannak. A hitközségek erkölcsi nyomorba is jutottak. Elviselhetetlen légkör veszi körül őket. Ha kulturális összejevetelt akarnak tartani, ezt is többször megtagadják tőlük és a náci-párt ügynökének jelenléte nélkül még ilyenkor sem lehetnek egyedül.

Halálozás. Szombaton délelőtt hirtelen meghalt Brasovban Vámos Nándor széles körben ismert nevével brasovi ügyvéd. Az elhunyt utolsó kívánsága az volt, hogy Oradeán temessék el, ahol annyian ismerték és szerették. Vámos Nándor utolsó kívánságának megfelelően Oradeára szállították holttestét és itt temették el óriási részvét mellett hétfőn délelőtt tizenegy órakor. Vámos Nándor testvérei Vámos Dezső főmérnök és Vámos Jenő a Zavislag és Vámos cég belga rész

Az ortodox (hithü) zsidó csemegekereskedők és bodegások figyelmébe!

ארטה כשר

liptói csemege juhturót

a legfinomabb eredeti minőségben, az oradeai orth, izr. hitk. felügyelete alatt és hechsérjével ellátva készíti

Biro József

liptói juhturó és csemege-sajt gyára ORADEA,
Str. Avram Iancu No. 9. — Telefon 506,
Kérjen ajánlatot!

A Mizrahi világszervezet jeruzsálemi központja átiratot intézett az oradeai Mizrahi országos szervezethez, amely szerint egy tel-avivi selyemgyár több szakmunkást keres, akik amennyiben kötelezik magukat arra, hogy az ottani gyárban legalább egy évig dolgozni fognak, úgy részükre csertifikátokról gondoskodik, amelyek alapján kivándorolhatnak. Azok a munkások, vagy munkásnők, akik a szakmában képzetek és megfelelő bizonyítványokkal rendelkeznek és kivándorolni óhajtanak, adják be pályázatokat és jelentkezzenek az az oradeai központ titkári hivatalában. (Mizrahi szervezet, Oradea, Piata Mihai Viteazul 11-a.) személyesen hétköznaponként délelőtt 11-12 és délután 5 és 6 óra között, ahol bővebb felvilágosításokat kaphatnak.

Köszvényben szenved ön? Köszvényes betegségeknél tudvalevőleg hibás vérösszetételű alapuló anyagcsere zavart áll fenn. A kóros alkotórészeknek a vérből való eltávolítására a Tegal különösen alkalmas. A Tegal meggátolja a húgysav felgyülemelését és elősegíti a testből való kiválasztását. Több mint 6000 orvos nagyon elismerően nyilatkozott a Tegal jó hatásáról.

A Joint nem ad több pénzt Palesztina céljaira. New-York. A Joint Distributor Committé megbízásából Felix Warburg Paul Baerwald, Herbert Lehman és James Rosenberg aláírásával nyilatkozat jelent meg, amelynek értelmében azon terhek miatt, amelyek a Jointra nehezdednek a németországi, lengyelországi és más keleti országokbeli zsidóság miatt, Palesztina céljaira nem adnak többé. Eddigi adakozásuk összege több mint 700.000 dollár rug. Moszontól kezdve csak a Hadassa cionista nőszervezet útján juttatnak pénzt Palesztinába.

Bratca Familia Pensio. Megnyilt!

Olcsó előszezon árak! 10 holdas fenyves parkban, pormentes levegő, kitűnő ellátás, kényelmes szobák folyó-vízzel, kárpattal, gyermekek szülők felügyelet nélkül is nyaralhatnak, Oradea-cluji fővonalon, gyorsvonat-megállóhely. Erdeklődni: Oradea. Telefon 687. vagy levélben Familia Pensio BRATCA.

Borkövet

minden mennyiségben vásárolunk!
Ajánlatokat mennyiség megjelölésével kér
Glück Henrik
cég borbizományos Siria, jud, Arad

TIP. PÁSZTOR, ORADEA.

Legfinomabb
csemege sajt készítéséhez alkalmas

ארטה כשר

tejoltó

kapható

Egger & Co gyárban, Cluj

A monostori főrabbi hechsérjével ellátva.